

IZVJEŠTAJ REVIZIJE UČINKA

PRAĆENJE REALIZACIJE PREPORUKA IZ IZVJEŠTAJA REVIZIJE UČINKA „Efikasnost rada općinskih sudova“

Broj: 01-02-10-11-7-947-20/21

Sarajevo, juli 2021. godine

Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost rada općinskih sudova“

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine proveo je praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost rada općinskih sudova“ koji je objavljen 2018. godine. Praćenje je provedeno u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija i metodologijom za reviziju učinka vrhovnih revizijskih institucija u BiH.

Praćenje realizacije preporuka iz revizijskih izvještaja završna je faza u revizijskom ciklusu i provodi se u cilju osiguranja povratnih informacija o realizaciji datih preporuka. Namjera je potaknuti mehanizme odgovornosti i dovesti do veće realizacije preporuka, te boljih odluka izvršne i zakonodavne vlasti, kao i dužnosnika koji upravljaju javnim resursima.

Shodno rezultatima provedenog praćenja utvrđeno je da je većina općinskih sudova iz uzorka preduzela djelimične aktivnosti na realizaciji preporuka, što nije bilo dovoljno kako bi se unaprijedila efikasnost rada i osiguralo rješavanje većeg broja predmeta. Iako su preduzimate mjere za otklanjanje uzroka koji utiču na neblagovremeno rješavanje predmeta, nije osigurano smanjenje broja predmeta riješenih s prekoračenjem optimalnih i predvidivih rokova.

U većini sudova i dalje nije adekvatno propisan način praćenja rješavanja predmeta, što predstavlja pretpostavku za ranu identifikaciju predmeta koji neće biti blagovremeno riješeni kako bi se preduzele mjere za njihovo rješavanje. Izostale su i adekvatne aktivnosti kako bi se identificirali predmeti kod kojih postoji rizik od povrede prava na suđenje u razumnom roku u cilju njihovog prioritetnog rješavanja. Primjetan je određen napredak u pogledu rješavanja predmeta prema starosti inicijalnog akta, ali i dalje postoji značajan dio predmeta koji nisu riješeni u periodu dužem od dvije godine od njihovog pokretanja.

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine cijeni da općinski sudovi trebaju preduzeti dodatne aktivnosti kako bi se realizovale date preporuke. Realizacijom preporuka može se unaprijediti efikasnost rada općinskih sudova, što bi doprinijelo pružanju blagovremenih pravosudnih usluga, koje zadovoljavaju potrebe građana i društva u cjelini.

U skladu s odredbama Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 22/06), Nacrt izvještaja dostavljen je na očitovanje subjektima revizije koji su bili obuhvaćeni praćenjem realizacije preporuka. Od ukupno devet subjekata kojima je dostavljen, komentare su u predviđenom roku poslali općinski sudovi u Kiseljaku, Ljubuškom, Lukavcu i Tuzli. S dužnom pažnjom razmotrena su pristigla očitovanja, te su argumentovani i adekvatno dokumentovani komentari uzeti u obzir prilikom sačinjavanja konačnog Izvještaja o praćenju realizacije preporuka.

Sarajevo, 29. 7. 2021. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

SADRŽAJ

REZIME IZVJEŠTAJA O PRAĆENJU REALIZACIJE PREPORUKA	1
1. UVOD	2
1.1. Cilj praćenja realizacije preporuka.....	2
1.2. Predmet i obim praćenja	2
1.3. Izvori i metode	2
1.4. Kratak osvrt na Izvještaj revizije učinka čije preporuke su predmet praćenja	3
2. PROCJENA REALIZACIJE PREPORUKA KOJE SU PREDMET PRAĆENJA	4
2.1. Aktivnosti subjekata revizije na realizaciji preporuka	5
2.1.1. Preporuke date općinskim sudovima	5
2.1.2. Status realizacije preporuke date Federalnom ministarstvu pravde	16
2.2. Postupanje Parlamenta FBiH.....	17
2.3. Komentari na Nacrt izvještaja	17
3. ZAKLJUČCI.....	18
PRILOZI	19

KORIŠTENE SKRAĆENICE

Skraćenica	Puni naziv
BiH	Bosna i Hercegovina
CMS	Sistem za automatsko upravljanje sudskim predmetima
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
ISSAI	Međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija
VSTV BiH	Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine

LISTA TABELA

- **Tabela 1.** Status realizacije preporuka prema broju subjekata
- **Tabela 2.** Status realizacije preporuka pojedinačno po subjektima revizije
- **Tabela 3.** Pregled broja riješenih predmeta po sudskom osoblju za period 2018-2020. godine
- **Tabela 4.** Prekoračenje optimalnih rokova u rješavanju predmeta u periodu 2018-2020. godine
- **Tabela 5.** Prekoračenje predvidivih rokova u rješavanju predmeta u periodu 2018-2020. godine
- **Tabela 6.** Udio neriješenih predmeta po starosti u odnosu na ukupan broj neriješenih predmeta u periodu 2018-2020. godine

LISTA PRILOGA

- **Prilog 1.** Status realizacije preporuka prema subjektima revizije
- **Prilog 2.** Broj riješenih predmeta po sudskom osoblju u periodu 2018-2020. godine u poređenju sa podacima iz 2016. godine
- **Prilog 3.** Predmeti riješeni s prekoračenjem optimalnih i predvidivih rokova u periodu 2018-2020. godine
- **Prilog 4.** Pregled podataka o prekoračenju optimalnih i predvidivih rokova u rješavanju sudskih predmeta prema podacima iz izvještaja o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova
- **Prilog 5.** Pregled prosječnog trajanja rješavanja predmeta u općinskim sudovima iz uzorka u periodu 2018-2020. godine
- **Prilog 6.** Poređenje podataka o prekoračenju optimalnih i predvidivih rokova u rješavanju predmeta u periodu 2014-2016. i 2018-2020. godine
- **Prilog 7.** Udio neriješenih predmeta prema starosti u odnosu na ukupan broj neriješenih predmeta za period 2018-2020. godine

REZIME IZVJEŠTAJA O PRAĆENJU REALIZACIJE PREPORUKA

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured za reviziju) proveo je praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost rada općinskih sudova“, objavljenog 2018. godine. Cilj je bio ispitati preduzete aktivnosti na osnovu predmetnog Izvještaja i ocijeniti u kojoj mjeri su date preporuke realizovane.

U Izvještaju je dato ukupno šest preporuka, od čega je pet upućeno općinskim sudovima, a jedna Federalnom ministarstvu pravde.

Praćenjem su obuhvaćene aktivnosti osam općinskih sudova koji su bili obuhvaćeni uzorkom revizije učinka provedene u 2018. godini, a to su općinski sudovi u: Gračanici, Gradačcu, Lukavcu, Tuzli, Mostaru, Kiseljaku, Ljubuškom i Jajcu. Također, ispitane su aktivnosti Federalnog ministarstva pravde na realizaciji preporuke koja mu je bila upućena.

Na osnovu provedenog praćenja utvrđeno je da aktivnosti koje su subjekti revizije preduzimali na realizaciji preporuka nisu bile dovoljne da bi se unaprijedila efikasnost rada općinskih sudova, te osiguralo rješavanje većeg broja predmeta i poštovanje utvrđenih rokova. U pogledu procjene realizacije preporuka datih općinskim sudovima utvrđeno je da od osam općinskih sudova obuhvaćenih uzorkom revizije niti jedan nije u potpunosti realizovao sve date preporuke, dok je većina preduzela djelimične aktivnosti na njihovoj realizaciji.

Kada je u pitanju preporuka koja je upućena Federalnom ministarstvu pravde, utvrđeno je da Ministarstvo nije preduzimalo aktivnosti na njenoj realizaciji.

Analizom podataka o preduzetim aktivnostima na realizaciji preporuka utvrđeno je sljedeće:

- Izostale su adekvatne i dovoljne aktivnosti praćenja vremena koje osoblje suda efektivno utroši na rješavanje pojedinačnih predmeta kako bi se unaprijedila efikasnost u rješavanju predmeta.
- U većini sudova nisu doneseni interni akti koji precizno propisuju način praćenja trajanja predmeta. Postojeći način praćenja rješavanja predmeta i aktivnosti na otklanjanju uzroka koji dovode do kašnjenja nisu bile dovoljne kako bi se osiguralo poštovanje rokova u rješavanju sudskih predmeta. Nedovoljno aktivnosti preduzeto je kako bi se inicirala nadogradnja Sistema za automatsko upravljanje predmetima u cilju stvaranja pretpostavki za adekvatnije praćenje predmeta.
- Kod većine sudova obuhvaćenih praćenjem više od polovine predmeta i dalje se rješava s prekoračenjem optimalnog roka, a znatan je i udio predmeta koji su riješeni sa prekoračenjem predvidivih rokova. U pojedinim slučajevima udio predmeta s prekoračenjem optimalnog roka kretao se i do 96%.
- Iako je većina sudova preduzela aktivnosti na identifikaciji i analizi predmeta kod kojih postoji rizik od povrede prava na suđenje u razumnom roku, u pojedinim sudovima i dalje se ne provode navedene aktivnosti. Konstatovano je da određeni sudovi imaju znatan udio predmeta koji nisu riješeni u periodu dužem od pet godina od njihovog pokretanja.
- Federalno ministarstvo pravde nije uputilo inicijativu VSTV-u BiH da se izvrši detaljna analiza sudijskih normi. Međutim, praćenjem je konstatovano da je, uprkos nedovoljno proaktivnom odnosu Ministarstva u pogledu preduzimanja mjera na unapređenju stanja u ovoj oblasti, VSTV-e BiH preduzeo aktivnosti na unapređenju pravilnika koji uređuju pitanje sudijskih normi.

1. UVOD

U uvodnom dijelu Izvještaja obrazložen je cilj i predmet praćenja realizacije preporuka, izvori podataka i metodologija, te su prezentirani osnovni podaci o Izvještaju revizije učinka „**Efikasnost rada općinskih sudova**“, čija realizacija preporuka je bila predmet praćenja.

Međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija nalažu uspostavu efektivnih mehanizama za praćenje realizacije preporuka iz revizijskih izvještaja.¹ Vrhovne revizijske institucije trebaju uspostaviti odgovarajući sistem praćenja realizacije preporuka kako bi osigurale da subjekti revizije postupaju u skladu s utvrđenim nalazima, zaključcima i preporukama.

1.1. Cilj praćenja realizacije preporuka

Cilj praćenja bio je ispitati preduzete aktivnosti nadležnih institucija na osnovu Izvještaja revizije učinka „**Efikasnost rada općinskih sudova**“ i procijeniti u kojoj mjeri su realizovane date preporuke.

1.2. Predmet i obim praćenja

Praćenjem su obuhvaćene aktivnosti subjekata revizije kojima su date preporuke, preduzete nakon objave matičnog izvještaja revizije učinka (oktobar 2018 – mart 2021. godine). Ispitane su aktivnosti općinskih sudova i Federalnog ministarstva pravde. Pri odabiru uzorka sudova korišten je isti uzorak općinskih sudova koji su bili obuhvaćeni revizijom učinka „**Efikasnost rada općinskih sudova**“ iz 2018. godine. Riječ je o sudovima iz Gračanice, Gradačca, Lukavca, Tuzle, Mostara, Kiseljaka, Ljubuškog i Jajca

1.3. Izvori i metode

Podaci i informacije o aktivnostima preduzetim u cilju realizacije preporuka prikupljene su putem upitnika. Također, analizirana je važeća regulativa iz predmetne oblasti, dostavljena dokumentacija, te relevantni dokumenti dostupni na službenim internet-stranicama subjekata obuhvaćenih praćenjem.

Subjekti revizije su uz odgovore na Upitnik trebali dostaviti i relevantnu dokumentaciju kojom dokazuju date odgovore. U slučajevima gdje subjekti nisu dostavili odgovore na Upitnik, odnosno dokaze o preduzetim aktivnostima, smatralo se da aktivnosti na realizaciji preporuke nisu preduzete.

Odgovore na Upitnik revizije učinka dostavili su svi općinski sudovi obuhvaćeni praćenjem i Federalno ministarstvo pravde.

Okolnosti izazvane pandemijom COVID-19 uticale su na organizaciju rada u institucijama obuhvaćenim praćenjem. Zbog ovih okolnosti, s ciljem prikupljanja dokaza i provođenja praćenja realizacije preporuka prema planiranoj dinamici, omogućeno je dostavljanje informacija i dokumentacije elektronskim putem, te su određeni intervjui obavljani telefonski.

Analizom raspoložive dokumentacije, odgovora na Upitnik revizije učinka i informacija dobivenih na osnovu provedenih intervjua, izvršena je procjena realizacije preporuka, koje su klasifikovane prema sljedećim kategorijama:

- **preporuka je provedena**
- **preporuka je djelimično provedena**
- **pokrenute su početne aktivnosti na realizaciji preporuke**
- **preporuka nije provedena**

¹ ISSAI 100.51, ISSAI 300.42 i GUID 9030 – Dobre prakse vezane za nezavisnost VRI

Status realizacije preporuka procijenjen je analizom preduzetih aktivnosti svih subjekata obuhvaćenih praćenjem, te je procjena statusa realizacije preporuka data pojedinačno za svakog subjekta revizije.

1.4. Kratak osvrt na Izvještaj revizije učinka čije preporuke su predmet praćenja

Ured za reviziju je u 2018. godini objavio Izvještaj revizije učinka o temi „Efikasnost rada općinskih sudova“. Cilj revizije bio je ispitati efikasnost općinskih sudova u rješavanju predmeta. U okviru tog cilja revizija je ispitivala da li pojedini općinski sudovi postojećim resursima rješavaju veći broj predmeta u odnosu na druge općinske sudove, te da li se predmeti rješavaju u utvrđenim rokovima. Revizija je obuhvatila period 2014-2016. godine. U obzir su uzete i pojedine aktivnosti koje su općinski sudovi preduzimali i izvan vremenskog obuhvata revizije, u cilju unapređenja efikasnosti svoga rada.

Revizijom je utvrđeno sljedeće:

- Postojeći način praćenja rezultata rada u općinskim sudovima ne pruža pouzdane i sveobuhvatne podatke o stvarnoj iskorištenosti ljudskih resursa. Zaključeno je da nadležni u sudovima ne raspolažu odgovarajućim informacijama o tome da li su ljudski resursi maksimalno iskorišteni, odnosno da li se postojećim ljudskim resursima rješava dovoljan broj predmeta.
- Ocjena efikasnosti općinskih sudova sa aspekta broja riješenih predmeta izvršena je pomoću metode zasnovane na linearnom matematičkom programiranju (DEA). Rezultati DEA analize pokazali su da je između općinskih sudova u posmatranom periodu postojala značajna razlika u broju riješenih predmeta u odnosu na raspoložive ljudske resurse, te da je većina sudova sa ovog aspekta bila nedovoljno efikasna. U nekim sudovima prosječno trajanje rješavanja predmeta bilo je četiri puta duže u odnosu na prosječno trajanje rješavanja predmeta u drugim sudovima. Rezultati DEA analize predstavljali su kvalitetan input predsjednicima općinskih sudova da kontinuirano vrše procjenu iskorištenosti raspoloživih ljudskih resursa, a sve u cilju rješavanja većeg broja predmeta.
- Revizijom je konstatovano da je u svim sudovima iz uzorka u posmatranom periodu došlo do prekoračenja rokova, prevashodno optimalnih, a samim tim i zakonom propisanih. U prosjeku se dvije trećine predmeta u općinskim sudovima rješavalo sa prekoračenjem rokova.
- Sudovi nisu osigurali odgovarajuće praćenje trajanja pojedinačnih predmeta i analizu uzroka koji dovode do prekoračenja rokova. Blagovremene informacije o razlozima kašnjenja neophodna su pretpostavka za preduzimanje mjera u cilju sprečavanja kašnjenja u rješavanju predmeta.
- U periodu 2014-2016. godine u općinskim sudovima nije osigurano značajnije unapređenje starosne strukture neriješenih predmeta. Planovi rješavanja predmeta, kao najznačajnija mjera pomoću koje općinski sudovi nastoje osigurati poboljšanje starosne strukture predmeta, dali su ograničene rezultate. Iako se planovi rješavanja neriješenih predmeta izrađuju već duži niz godina, u općinskim sudovima postoje predmeti koji nisu riješeni u roku od 15 godina i duže, od njihovog pokretanja.
- U općinskim sudovima gotovo jedna trećina neriješenih predmeta stara je od dvije do pet godina, što je značajno ako se uzme u obzir da su optimalni rokovi za rješavanje predmeta iz nadležnosti općinskih sudova skoro u pravilu kraći od jedne godine.

U Izvještaju revizije učinka „Efikasnost rada općinskih sudova“ dato je ukupno šest preporuka. Za realizaciju pet preporuka bila su odgovorni općinski sudovi, a za jednu Federalno ministarstvo pravde.

Prije sačinjavanja konačnog Izvještaja subjekti revizije imali su priliku da se očituju na utvrđene nalaze i date preporuke. Komentari koji su bili relevantni i adekvatno dokumentovani inkorporirani su u konačan Izvještaj koji je dostavljen subjektima revizije i nadležnim organima vlasti na postupanje. Izvještaj je dostavljen i VSTV-u BiH, te je objavljen na internet-stranici Ureda za reviziju institucija u FBiH (www.vrifbih.ba) kako bi bio dostupan široj javnosti.

2. PROCJENA REALIZACIJE PREPORUKA KOJE SU PREDMET PRAĆENJA

Na osnovu provedenog praćenja preduzetih aktivnosti na realizaciji preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost rada općinskih sudova“ utvrđeno je da nijednu od preporuka nisu realizovali svi subjekti obuhvaćeni praćenjem. Najveći broj subjekata preduzeo je djelimične aktivnosti na realizaciji preporuka.

U narednim tabelama daje se pregled preporuka i status njihove realizacije prema broju subjekata i pojedinačno po subjektima obuhvaćenih praćenjem.

Tabela 1. Status realizacije preporuka prema broju subjekata

Red. br.	Preporuke	Broj subjekata koji su proveli preporuku	Broj subjekata koji su djelimično proveli preporuku	Broj subjekata koji su pokrenuli početne aktivnosti	Broj subjekata koji nisu proveli preporuku	Broj subjekata obuhvaćen praćenjem
1.	Redovno vršiti procjenu iskorištenosti raspoloživih ljudskih resursa u cilju osiguranja efikasnosti u rješavanju predmeta.	-	8	-	-	8
2.	Internim aktom suda precizno propisati način praćenja trajanja i poštivanja rokova rješavanja pojedinačnih predmeta.	1	1	6	-	8
3.	Redovno vršiti detaljnu analizu uzroka kašnjenja u rješavanju predmeta, s ciljem preduzimanja mjera na otklanjanju uzroka koji dovode do nepoštivanja „optimalnih rokova“.	-	8	-	-	8
4.	Identifikovati i analizirati sve predmete kod kojih postoji rizik od povrede prava na suđenje u razumnom roku, kako bi se osiguralo njihovo žurno rješavanje.	1	4	-	3	8
5.	Osigurati rješavanje predmeta prema starosti inicijalnog akta, kako bi se poboljšala starosna struktura neriješenih predmeta.	4	4	-	-	8
6.	Uputiti inicijativu VSTV-u BiH da se izvrši detaljna analiza sudijskih normi, utvrđenih Pravilnikom o orijentacionim mjerilima za rad sudija i stručnih saradnika u sudovima u BiH.	-	-	-	1	1

Tabela 2. Status realizacije preporuka pojedinačno po subjektima

Subjekti odgovorni za realizaciju preporuka	Broj preporuka koje su provedene	Broj preporuka koje su djelimično provedene	Broj preporuka za koje su pokrenute početne aktivnosti	Broj preporuka koje nisu provedene	Ukupan broj preporuka
1. Općinski sud u Gračanici	1	3	1	-	5
2. Općinski sud u Gradačcu	-	3	1	1	5
3. Općinski sud u Lukavcu	-	4	1	-	5
4. Općinski sud u Tuzli	1	4	-	-	5
5. Općinski sud u Mostaru	-	3	1	1	5
6. Općinski sud u Kiseljaku	2	3	-	-	5
7. Općinski sud u Ljubuškom	1	3	1	-	5
8. Općinski sud u Jajcu	1	2	1	1	5
9. Federalno ministarstvo pravde	-	-	-	1	1

2.1. Aktivnosti subjekata revizije na realizaciji preporuka

U narednom dijelu Izvještaja prezentuju se aktivnosti koje su subjekti obuhvaćeni praćenjem preduzimali na realizaciji preporuka, te se daje procjena statusa realizacije preporuka za svakog od njih.

Praćenjem je konstatovano da je predmetni Izvještaj revizije učinka razmatran na sjednicama stručnih kolegija šest općinskih sudova. Riječ je o općinskim sudovima u Jajcu, Gračanici, Gradačcu, Ljubuškom, Kiseljaku i Tuzli, te je na sjednicama zaključeno da se pristupi realizaciji preporuka². Općinski sud u Kiseljaku³ donio je i Plan aktivnosti za realizaciju preporuka kojim su definisane konkretne aktivnosti, nosioci aktivnosti, kao i obaveza praćenja realizacije planiranih aktivnosti. Općinski sudovi u Mostaru i Lukavcu, te Federalno ministarstvo pravde nisu dostavili informacije o tome da su razmatrali predmetni Izvještaj revizije učinka kako bi se planski pristupilo realizaciji datih preporuka.

2.1.1. Preporuke date općinskim sudovima

Preporuka 1. Redovno vršiti procjenu iskorištenosti raspoloživih ljudskih resursa u cilju osiguranja efikasnosti u rješavanju predmeta.
Status realizacije preporuke po općinskim sudovima
Djelimično provedena
Jajce, Lukavac, Gradačac, Gračanica, Tuzla, Kiseljak, Mostar i Ljubuški

Za realizaciju predmetne preporuke općinski sudovi su trebali redovno analizirati radnu opterećenost osoblja suda, uzimajući u obzir podatke o broju riješenih predmeta u odnosu na raspoloživo osoblje suda, podatke o broju radnih sati koje osoblje suda efektivno utroši na rješavanje pojedinačnih predmeta, kao i vrijeme trajanja rješavanja predmeta. Također, trebalo je na osnovu izvršene procjene iskorištenosti raspoloživih ljudskih resursa preduzeti mjere u cilju unapređenja produktivnosti osoblja suda.

² Odgovori na upitnik revizije učinka općinskih sudova

³ Odgovori na upitnik revizije učinka Općinskog suda u Kiseljaku

Analizom podataka⁴ utvrđeno je da su općinski sudovi preduzimali djelimične aktivnosti na realizaciji date preporuke. Najznačajnija aktivnost sudova bila je procjena kvantitativnih rezultata rada sudija i stručnih saradnika, odnosno praćenje i poređenje broja riješenih predmeta u odnosu na broj predmeta koje bi sudije i stručni saradnici trebali riješiti u skladu sa Pravilnikom o orijentacionim mjerilima za rad sudija i stručnih saradnika u sudovima u BiH (tzv. ostvarena norma). Sudovi obuhvaćeni praćenjem su na stručnim kolegijima/sjednicama (mjesečno ili tromjesečno) analizirali postignute norme sudija i stručnih saradnika, odnosno broj riješenih predmeta po sudijama, kao i ostvarenu realizaciju plana rješavanja predmeta. Prema dostavljenim odgovorima na Upitnik, sudovi su vršili i analize izvještaja iz sistema CMS o broju primljenih i riješenih predmeta, te su, prema potrebama, na osnovu toga vršili preraspodjelu sudskih predmeta radi ravnomjerne opterećenosti sudskog osoblja.

Međutim, prema dostavljenim podacima utvrđeno je da nadležni u općinskim sudovima nisu vršili detaljnu analizu podataka o broju radnih sati koje osoblje suda efektivno utroši na rješavanje pojedinačnih predmeta, kao ni analizu trajanja rješavanja pojedinačnih predmeta. Kao razlog tome nadležni u sudovima navode da se rad sudija i stručnih saradnika analizira i vrednuje prema orijentacionim mjerilima za rad sudija i stručnih saradnika kao i prema Pravilniku o vremenskim okvirima za postupanje po predmetima u sudovima koje je propisao VSTV BiH, prema kojima se utvrđuje ostvarena norma sudija, a ne broj radnih sati koji se efektivno utroše u rješavanje pojedinačnih predmeta.

Kada je u pitanju unapređenje produktivnosti, sudovi su naveli da se preduzimaju određene mjere, poput preraspodjele zaposlenika na referate na kojima je veća opterećenost, kao i angažovanje pripravnika i volontera,⁵ da se predmeti raspoređuju prema Odluci o raspodjeli predmeta ili prema Planu rješavanja predmeta, pri tome vodeći računa da se iskoriste svi ljudski resursi,⁶ da vrše preraspodjelu predmeta radi ravnomjerne opterećenosti osoblja.⁷ Nadležni u pojedinim sudovima⁸ navode da sistematizovana radna mjesta⁹ u sudu nisu popunjena,¹⁰ zbog čega nisu postojali uslovi za vršenje procjene iskorištenosti ljudskih resursa na objektivan i sistematičan način,¹¹ te zbog toga nisu preduzimate mjere u cilju unapređenja produktivnosti osoblja suda.

Utvrđeno je da preduzete mjere na unapređenju produktivnosti u većini općinskih sudova nisu bile dovoljne da se poveća broj riješenih predmeta po sudskom osoblju što se prezentuje u narednoj tabeli.

Tabela 3. Pregled broja riješenih predmeta po sudskom osoblju za period 2018-2020. godine

⁴ Odgovori općinskih sudova na upitnike revizije učinka; pravilnici o unutrašnjem sudskom poslovanju; pravilnici o vremenskim okvirima za postupanje po predmetima; odluke o raspodjeli predmeta; zapisnici sa sjednica stručnih kolegija općinskih sudova; zapisnici sa sjednica odjeljenja općinskih sudova; planovi rješavanja predmeta; sažeci godišnjih izvještaja općinskih sudova; pravilnik o unutrašnjoj organizaciji radnih mjesta; Dopis VSTV-a BiH broj: 11-16-6-2428/ 2019 od 23. 7. 2019. godine

⁵ Općinski sudovi u Gračanici i Mostaru

⁶ Općinski sudovi u Jajcu i Gradačcu

⁷ Općinski sud u Kiseljaku

⁸ Općinski sud u Tuzli

⁹ Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji radnih mjesta Općinskog suda u Tuzli, br. 032-0-Su-14-000-530 od 5. 6. 2014. godine; Dopis VSTV-a BiH broj: 11-16-6-2428/ 2019 od 23. 7. 2019. godine

¹⁰ Sistematizovana radna mjesta nisu popunjena za 25,52% u odnosu na sistematizaciju utvrđenu Pravilnikom

¹¹ Kako navode nadležni u odgovorima na Upitnik, u periodu 2018-2020. godine sudije i stručni saradnici koji obavljaju sudijske poslove nisu imali dovoljan broj daktilografa, te je u najvećoj mjeri jedan daktilograf istovremeno radio sa dva suca ili dva stručna saradnika.

Općinski sud	Broj sudskog osoblja			Ukupan broj riješenih predmeta			Broj riješenih predmeta po sudskom osoblju		
	2018.	2019.	2020.	2018.	2019.	2020.	2018.	2019.	2020.
Gračanica	8	7	8	5.161	4.747	4.242	645	678	530
Gradačac	14	12	12	29.176	14.737	11.898	2.084	1.228	991
Lukavac	8	9	8	6.687	6.892	5.340	836	766	667
Tuzla	52	52	56	44.935	43.325	39.714	864	833	709
Mostar	29	27	30	14.782	16.713	13.539	510	619	451
Kiseljak	10	9	9	6.099	6.540	6.505	610	727	723
Ljubuški	7	8	8	4.326	4.414	4.177	618	551	522
Jajce	6	6	6	6.922	8.048	8.227	1.153	1.341	1.371

Izvor: Odgovori općinskih sudova na Upitnik revizije učinka i ostala dostupna dokumentacija

Posmatrajući broj riješenih predmeta po sudskom osoblju, podaci u tabeli pokazuju da je iskorištenost ljudskih resursa u općinskim sudovima bila različita. Također, vidljivo je da se u periodu 2018-2020. godine broj riješenih predmeta po sudskom osoblju smanjivao iz godine u godinu kod četiri općinska suda, dok se u 2020. godini broj riješenih predmeta smanjio kod većine općinskih sudova iz uzorka. Kako navode nadležni iz sudova, razlog smanjenja riješenih predmeta u 2020. godini su okolnosti izazvane pandemijom COVID-19.

Upoređujući podatke iz perioda praćenja (2018-2020. godine) sa podacima iz 2016. godine (godina koja je u matičnom izvještaju revizije uzeta kao primjer), utvrđeno je da je samo kod jednog suda¹² povećan broj riješenih predmeta po sudskom osoblju u posmatranom periodu¹³. Međutim, u 2020. godini kod šest općinskih sudova konstatovano je smanjenje riješenih predmeta po sudskom osoblju za cca 39% u odnosu na broj riješenih predmeta po sudskom osoblju u 2016. godini (*detaljnije u Prilogu 2. Izvještaja*).

Preporuka 2. Internim aktom suda precizno propisati način praćenja trajanja i poštivanja rokova rješavanja pojedinačnih predmeta.		
Status realizacije preporuke po općinskim sudovima		
Provedena	Djelimično provedena	Pokrenute su početne aktivnosti
Tuzla	Kiseljak	Lukavac, Gradačac, Mostar, Jajce, Gračanica i Ljubuški

U cilju realizacije ove preporuke općinski sudovi su trebali internim aktom utvrditi proceduru praćenja trajanja predmeta, te u okviru raspoloživog osoblja suda odrediti zaposlenike koji će redovno pratiti trajanje provođenja pojedinačnih procesnih radnji u rješavanju svakog predmeta. Također, bilo je potrebno u saradnji sa VSTV-om BiH inicirati nadogradnju sistema za automatsko upravljanje predmetima, kako bi se pratilo trajanje pojedinačnih radnji u rješavanju predmeta.

Predmetnu preporuku realizovao je jedan općinski sud, jedan sud je djelimično realizovao, dok su početne aktivnosti na njoj realizaciji pokrenute u šest općinskih sudova.

Utvrđeno je da je Općinski sud u Tuzli realizovao predmetnu preporuku. Naime, doneseno je **Uputstvo o načinu praćenja trajanja i poštovanja rokova rješavanja pojedinačnih predmeta u Općinskom sudu u Tuzli**,¹⁴ kojim je propisan način praćenja trajanja i poštovanja rokova rješavanja

¹² Općinski sud u Jajcu

¹³ U matičnom izvještaju za Općinski sud u Jajcu nisu bili obuhvaćeni zemljišnoknjižni predmeti u ukupnom broju riješenih predmeta, dok su u periodu praćenja navedeni predmeti obuhvaćeni, što je uticalo na povećanje prikazanog broja riješenih predmeta u ovom sudu.

¹⁴ Broj: 032-0-Su-18-000555 od 21. 9. 2018. godine

pojedinačnih predmeta.¹⁵ Također, kako navode nadležni u sudu, određen je zaposlenik¹⁶ da redovno prati trajanje pojedinačnih radnji u rješavanju svakog predmeta i dostavlja pisanu informaciju predsjedniku suda o svim presudama koje nisu urađene u zakonskom roku¹⁷.

Općinski sud u Kiseljaku¹⁸ je djelimično realizovao datu preporuku. On je donio Odluku¹⁹ za ubrzanje sudskih postupaka i poštovanja rješavanja predmeta u razumnom roku²⁰ zbog implementacije akcionog plana VSTV-a BiH. Uvidom u Odluku utvrđeno je da se Općinski sud obavezuje da će poštovati rokove u rješavanju predmeta, poštovati planove rješavanja predmeta prema redoslijedu starosti inicijalnog roka, a predsjednik suda i predsjednici odjeljenja će vršiti stalni nadzor poštovanja realizacije planova. Međutim, analizom dostavljenih odgovora na Upitnik utvrđeno je da u Općinskom sudu nije određen zaposlenik koji će redovno pratiti trajanje provođenja pojedinačnih procesnih radnji u rješavanju svakog predmeta. Također, nadležni u ovom sudu naveli su da sud nije u saradnji sa VSTV-om inicirao nadogradnju sistema CMS kako bi se pratilo provođenje pojedinačnih radnji u rješavanju svakog predmeta.

Općinski sudovi u Jajcu²¹, Gračanici²², Ljubuškom²³, Lukavcu²⁴, Gradačcu²⁵ i Mostaru²⁶ pokrenuli su početne aktivnosti za realizaciju predmetne preporuke. Navedeni sudovi nisu donijeli interni akt kako bi se utvrdila procedura praćenja trajanja i poštovanja rokova rješavanja pojedinačnih predmeta, ali su vršili praćenje trajanja predmeta putem izvještaja iz CMS sistema,²⁷ te analizirali i pratili realizaciju plana rješavanja predmeta, kao i broj riješenih predmeta po sudijama²⁸. **Iz odgovora na Upitnik utvrđeno je da su tri općinska suda (u Jajcu, Gračanici i Ljubuškom) odredila zaposlenike koji će redovno pratiti trajanje provođenja pojedinačnih procesnih radnji u rješavanju svakog predmeta, dok tri suda (u Lukavcu, Gradačcu i Mostaru) nisu odredila te zaposlenike.**

Kada je u pitanju inicijativa ovih sudova za nadogradnju sistema za automatsko upravljanje predmetima kako bi se pratilo trajanje pojedinačnih radnji u rješavanju predmeta, općinski sudovi u Ljubuškom i Mostaru naveli su da su inicirali nadogradnju CMS-a, Općinski sud u Lukavcu ističe da je VSTV obezbijedio dodatne izvještaje kroz SIPO sistem²⁹ kroz koji su obezbijeđeni dodatni pojedinačni

¹⁵ Navedenim aktom je utvrđena uloga predsjednika suda, predsjednika sudskih odjeljenja, sudija i drugog administrativnog osoblja iz sudske pisarnice na praćenju trajanja svakog pojedinačnog predmeta, kao i način izvještavanja za svaki pojedinačni predmet.

¹⁶ Obaveza je data šefu odsjeka sudske pisarnice.

¹⁷ Prema odgovoru Općinskog suda u Tuzli na Upitnik revizije učinka, u CMS sistemu postoje funkcionalnosti koje omogućavaju praćenje trajanja pojedinačnih radnji u rješavanju svakog predmeta.

¹⁸ Općinski sud u Kiseljaku je donio Plan aktivnosti za realizaciju preporuka koje su date u matičnom izvještaju, a Planom su utvrđene mjere i aktivnosti, nosioci aktivnosti za realizaciju Plana, kao i praćenje realizacije planiranih aktivnosti.

¹⁹ Odluka o implementaciji akcionog plana VSTV-a BiH za ubrzanje sudskih postupaka i poštivanja rješavanja predmeta u razumnom roku, broj: 049-0-Su-18-000259 od 30. 5. 2018. godine

²⁰ Također, na kraju mjeseca će ažurirati informacije glede predmeta u kojima je prekršen razumni rok, te unaprijediti efikasnost u upravljanju sudskim postupcima.

²¹ U odgovoru na Upitnik Općinski sud u Jajcu je naveo da za svaki predmet u CMS postoji izvještaj (rok predvidivi, optimalni i kašnjenje) te sudija u svakom momentu može znati u kojem roku je predmet završen i može procijeniti u kojem roku on može biti završen. Također, data je obaveza šefu pisarnice da prati blagovremenost izrade sudskih odluka i o tome dostavlja izvještaj predsjedniku suda.

²² Nadležni iz Općinskog suda u Gračanici navode da se kroz CMS sistem prati trajanje i poštovanje rokova rješavanja pojedinačnih predmeta. Trajanje predmeta se prati kroz Izvještaj o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova, a prethodno se na tromjesečnom nivou vrši analiza poštovanja rokova. Također, nadležni ističu da su zaposlenici (od upisničara, daktilografa, šefa pisarnice i sudije) u okviru svog posla dužni da prate provođenje procesnih radnji, a kroz izvještaje se utvrđuje trajanje pojedinačnih procesnih radnji, uvidom kada je naredba data, kada je realizovana, što je u CMS sistemu vidljivo za svaki pojedinačni predmet.

²³ Općinski sud u Ljubuškom navodi da je propisao način praćenja trajanja i poštovanja rokova rješavanja predmeta Odlukom o predvidivim i optimalnim rokovima. Prema odgovoru na Upitnik, Općinski sud u Ljubuškom navodi da se kroz sistem CMS vrši praćenje pojedinačnih radnji u rješavanju predmeta, a izvršni referent redovno prati provedbu procesnih radnji koje daju suci i stručni saradnici.

²⁴ Odgovor Općinskog suda u Lukavcu na Upitnik revizije učinka, zapisnici sa sjednica stručnog kolegija za 2018, 2019. i 2020. godinu, Odluka o utvrđivanju predvidivih rokova za rješavanje pojedinih vrsta predmeta za tekuću godinu sa prilogom tabelarnog prikaza predvidivih i optimalnih rokova za period tekuće godine koji se izvuče iz CMS programa VSTV-a BiH Općinski sud u Gradačcu navodi u odgovoru na Upitnik da se postupa po važećim zakonskim propisima (Pravilnik o vremenskim okvirima za postupanje po predmetima u sudovima i tužilaštvima BiH, Zakon o krivičnom postupku, Zakon o parničnom postupku), kojim je regulisano postupanje po predmetima u sudovima i tužilaštvima BiH, rokovima utvrđenim zakonskim propisima, rokovima za izradu konačne sudske odluke i dr.

²⁶ Općinski sud u Mostaru je u odgovoru na Upitnik revizije učinka naveo da interni akt nije donesen jer sistem CMS sam prati rokove, i u svakom momentu su dostupni za pregled predsjedniku suda, a i predsjednicima odjeljenja, tako da se periodično provjeravaju rokovi.

²⁷ Sistem za automatsko upravljanje sudskim predmetima

²⁸ Analize se vrše na stručnom kolegiju suda i na sjednicama sudskih odjeljenja.

²⁹ Sistem za izvještavanje i podršku

izvještaji radi praćenja efikasnosti suda, dok je sud u Gračanici naveo da je trajanje pojedinačnih radnji u predmetima riješeno kroz upotrebu postojećih izvještaja. Općinski sudovi u Jajcu i Gradačcu nisu inicirali nadogradnju navedenog sistema.³⁰

Preporuka 3. Redovno vršiti detaljnu analizu uzroka kašnjenja u rješavanju predmeta, s ciljem preduzimanja mjera na otklanjanju uzroka koji dovode do nepoštivanja „optimalnih rokova“.
Status realizacije preporuke po općinskim sudovima
Djelimično provedena
Gračanica, Gradačac, Lukavac, Tuzla, Mostar, Kiseljak, Ljubuški i Jajce

Kako bi se realizovala predmetna preporuka bilo je potrebno redovno pratiti poštovanje rokova za rješavanje predmeta, analizirati uzroke i preduzeti odgovarajuće mjere za otklanjanje, kako objektivnih tako i subjektivnih uzroka koji dovode do kašnjenja u rješavanju predmeta. Također, trebalo je u saradnji sa VSTV-om BiH definirati konkretne mjere za slučajeve u kojima postoje elementi odgovornosti osoblja suda za nepoštovanje utvrđenih rokova.

Praćenjem je konstatovano da je preporuka djelimično realizovana. Naime, sudovi su vršili praćenje poštovanja rokova za rješavanje predmeta i vršili određene analize uzroka kašnjenja u rješavanju predmeta. Utvrđeno je da izvještaji na osnovu kojih je vršeno praćenje poštovanja rokova ne daju informacije na nivou pojedinačnih predmeta, nego prikazuju sumirane statističke podatke o poštovanju rokova. Shodno tome, konstatovano je da i dalje nije osigurano odgovarajuće praćenje pojedinačnih radnji u sudskim postupcima, kako bi preduzeli mjere koje doprinose blagovremenom rješavanju predmeta. Iako su određene aktivnosti preduzimane na otklanjanju uzroka koji dovode do kašnjenja u rješavanju predmeta, utvrđeno je da i dalje nije osigurano poštovanje optimalnih, ali ni predvidivih rokova u rješavanju predmeta.

Analiza dostavljene dokumentacije³¹ pokazala je da su općinski sudovi pratili poštovanje utvrđenih rokova za rješavanje predmeta na osnovu mjesečnih izvještaja sudija, izvještaja o poštovanju optimalnih i predvidivih rokova,³² te putem Sistema za automatsko upravljanje predmetima (CMS).³³

O rezultatima praćenja poštovanja rokova i uzrocima koji dovode do kašnjenja u rješavanju predmeta raspravljalo se na sjednicama stručnih kolegija koji su održavani mjesečno, odnosno na sjednicama Kolegija predsjednika suda, koji su najčešće održavani u tromjesečnim periodima i za koje su sačinjavani zapisnici.³⁴ Pregledom dostavljenih zapisnika uočeno je da je fokus na sjednicama odjeljenja suda kod većine sudova iz uzorka bio na praćenju realizacije plana, broja riješenih

³⁰ Odgovori općinskih sudova u Jajcu, Gračanici, Ljubuškom, Lukavcu, Gradačcu i Mostaru na Upitnik revizije učinka

³¹ Izvori: Izvještaji o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova za 2018, 2019. i 2020. godinu općinskih sudova iz uzorka, Zapisnik sa Stručnog kolegija Općinskog suda u Lukavcu od 15. 1. 2019. godine, 14. 1. 2020. i 14. 1. 2021. godine, Zapisnik sa sastanka Stručnog kolegija suda, broj: 032-0-Su-19-000 050-3/5 od 17. 5. 2019. godine, zapisnici iz 2018, 2019. i 2020. godine Općinskog suda u Tuzli, zapisnici Općinskog suda u Mostaru i Naredba za provjeru tačnosti i ažurnosti unosa podataka u CMS/TCMS za 2019. i 2020. godinu, broj: 058-0-Su-2243/20 od 30. 12. 2020. godine, Obavijest sudijama i stručnim saradnicima Općinskog suda u Gračanici od 9. 1. i 8. 2. 2019. godine i Naredba od 14. 1. 2019. godine kojom se nalaže sudijama i stručnim saradnicima da blagovremeno obavještavaju predsjednika suda o predmetima u kojima su nastupile procesne ili zakonske smetnje za rješavanje, radi preduzimanja potrebnih aktivnosti, Plan aktivnosti na realizaciji preporuka iz Izvještaja revizije učinka u Općinskom sudu u Kiseljaku, odgovori općinskih sudova iz uzorka na Upitnik revizije

³² U izvještajima općinskih sudova iz uzorka o poštovanju optimalnih i predvidivih rokova za period 2018-2020. godine, između ostalog, prikazani su podaci o ukupnom broju riješenih predmeta, riješenih predmeta u optimalnom roku, riješenih predmeta s prekoračenjem predvidivog roka i podaci o prosječnom trajanju rješavanja predmeta.

³³ Općinski sud u Tuzli je donio Uputstvo o načinu praćenja i poštivanja rokova rješavanja pojedinačnih predmeta u ovom sudu (Broj: 032-0-Su-18-000 555 od 21. 9. 2018. godine), kojim je, između ostalog, određena uloga nadležnih osoba u sudu na praćenju trajanja svakog pojedinačnog predmeta i način izvještavanja za svaki pojedinačni predmet.

³⁴ Zapisnici sa sastanaka Stručnog kolegija i Kolegija predsjednika suda koje su dostavili općinski sudovi, izvještaji o poštovanju optimalnih i predvidivih rokova u periodu 2018-2020. godine, i odgovori na Upitnik revizije učinka koje su dostavili općinski sudovi iz uzorka

predmeta i ostvarenoj normi po sudiji i na nivou suda.³⁵ Također, uočeno je da se o uzrocima koji dovode do prekoračenja utvrđenih rokova u rješavanju predmeta u većini sudova raspravljalo na nivou suda i/ili sudskog odjeljenja (referata), a ne za svaki pojedinačni predmet.³⁶

Konstatovano je da sudovi analiziraju uzroke kašnjenja u rješavanja predmeta najčešće koristeći izvještaje o poštovanju optimalnih i predvidivih rokova koji ne sadrže informacije o trajanju rješavanja pojedinačnih predmeta, nego prikazuju sumirane statističke podatke.³⁷ Također, sudovi imaju mogućnost da putem CMS-a prate trajanje pojedinačnih radnji u rješavanju predmeta,³⁸ ali ustanovljeno je da neki sudovi ne unose u CMS podatke o svim predmetima koji se rješavaju u sudu.³⁹ U pojedinim sudovima nije osigurano da se u CMS unose podaci o pojedinim fazama u rješavanju predmeta,⁴⁰ što ne omogućava praćenje rješavanja na nivou pojedinačnih predmeta i utvrđivanje razloga kašnjenja.⁴¹

Najčešći uzroci⁴² kašnjenja u rješavanju predmeta koje su u svojim izvještajima, zapisnicima i odgovorima na Upitnik revizije učinaka naveli nadležni u sudovima odnose se na nedostatak sudskog i tehničkog osoblja, često odsustvo sudskog osoblja zbog bolovanja, nedostupnost stranaka u postupku zbog netačnih adresa, česta odlaganja ročišta (na zahtjev stranaka ili zbog potrebe vještačenja), te veliki broj i složenost predmeta.⁴³

U 2020. godini kao poseban problem navedene su okolnosti izazvane pandemijom COVID-19.⁴⁴ Nadležni u sudovima smatraju⁴⁵ da su uzroci kašnjenja većinom bili objektivne prirode, te da kašnjenje nije rezultat procesnih grešaka koje ovise o radu sudija.

³⁵ Donošenjem Kriterija za ocjenjivanje rada sudija u BiH („Službene novine BiH“, br. 1/21) jasnije su propisane odrednice kojima je u članu 13, između ostalog, određeno da se prilikom ocjenjivanja ažurnosti rada sudije uzimaju u obzir i elementi ažurnosti koji se odnose na to da li je sudija preduzeo sve zakonom predviđene radnje da spriječi kašnjenje u izradi sudske odluke i donošenje naredbe za otpremu sudske odluke, odnosno da spriječi kašnjenje u zakazivanju i nastavcima pretresa/rasprava ili je do navedenog došlo usljed objektivnih okolnosti za koje sudija nije odgovoran.

³⁶ Prema dostavljenim zapisnicima iz Općinskog suda u Tuzli i Mostaru, navedeni su podaci o statusu rješavanja pojedinačnih predmeta iz planova rješavanja predmeta prema starosti inicijalnog akta (starih predmeta).

³⁷ Izvještaji o poštovanju optimalnih i predvidivih rokova, između ostalog, prikazuju podatke o broju predmeta koji su riješeni u optimalnom roku i broju predmeta kod kojih je došlo do prekoračenja predvidivih rokova.

³⁸ Odgovori koje su dostavili općinski sudovi na upitnike revizije učinaka. Provjera tačnosti i ažurnosti podataka obaveza je predsjednika sudova prema članu 126a-126d Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o sistemu za automatsko upravljanje predmetima u sudovima – CMS („Službeni glasnik BiH“, br. 34/19). Svrha provjere je, između ostalog, da se podaci evidentirani u CMS mogu koristiti za donošenje ispravnih upravljačkih odluka predsjednika sudova i VSTV-a BiH.

³⁹ Prema dostavljenom obrazloženju, Općinski sud u Kiseljaku nije unosio podatke o komunalnim predmetima u sistem CMS-a, Općinski sud u Mostaru naveo je da se van CMS-a vode predmeti sudskog registra, apelacije, komunalni predmeti koji se odnose na RTV takse, te predmeti koji su vođeni manuelno, a dužili su ih sudski izvršioци (izlazak na lice mjesta zbog popisa pokretnih stvari). Općinski sud u Mostaru i Općinski sud u Tuzli komunalne predmete vode u Sistemu za elektronsko podnošenje i obradu komunalnih predmeta – SOKOP. Općinski sud u Ljubuškom također nije unosio podatke o izvršnim predmetima za RTV takse (Zapisnik sa stručnog kolegija suda od 4. 9. 2020.), te su sudije upoznate s tim da je na zahtjev VSTV-a BiH potrebno unositi ove podatke u SMS. Za razliku od navedenih načina unosa podataka u CMS, u obrazloženju Općinskog suda u Gradačcu navedeno je da je ovaj sud unosio podatke o svim predmetima u CMS.

⁴⁰ Izvori: Zapisnici sa sastanaka stručnih tijela suda općinskih sudova u Tuzli, Mostaru i Kiseljaku. Obavijest predsjednika Općinskog suda u Gračanici, u kojoj je sudijama, između ostalog, ukazano na nedovoljnu kontrolu podataka unesenih u CMS (Obavijest broj: 027-0-Su-19-000 012 od 9. 1. 2019. godine). Predsjednica Općinskog suda u Jajcu ukazivala je na primjenu Pravilnika o CMS-u, te da je primjetila da se predmeti gomilaju u uredima, što otežava njihov pronalazak kada je potrebno postupati po njima.

⁴¹ Izvještaj Općinskog suda u Mostaru o izvršenoj provjeri tačnosti i ažurnosti unosa podataka u CMS za 2019. i 2020. godinu, broj: 058-0-Su-2243-1/20 od 24. 12. 2020. godine. U Zapisniku (broj: 058-0-Su-2234-1/20 od 24. 12. 2020.) Općinskog suda u Mostaru navedeno je da su u jednom slučaju utvrđene veće nepravilnosti kada je u pitanju tačnost, ažuriranost i blagovremeni unos podataka u CMS. U Općinskom sudu u Lukavcu predsjednik suda je skrenuo pažnju za predmete u kojima nije zaključena glavna rasprava, a nije donesena odluka u zakonskom roku. Međutim, nije navedeno o kojem broju predmeta se radi. U Općinskom sudu u Gračanici predsjednik suda je ukazao je nedovoljnu kontrolu stanja spisa i podataka unesenih u CMS. U Zapisniku Općinskog suda u Tuzli predsjednik suda je ukazivao na obavezu obavještavanja o prekoračenju roka za izradu odluka i potrebu pohranjivanja informacija u odgovarajući folder.

⁴² Nadležni iz općinskih sudova u Kiseljaku i Ljubuškom u odgovorima na Upitnik revizije učinaka naveli su da se uzroci analiziraju, ali nisu naveli konkretne uzroke.

⁴³ Općinski sud u Mostaru u odgovorima na Upitnik revizije učinaka naveo je da je za veliki broj predmeta koje duži ovaj sud generalni problem poštovanje zadatih rokova. Općinski sud u Lukavcu naveo je da je jedan od glavnih uzroka to što je ovaj sud bio ukinut 2004. godine, sve do 1. 12. 2012. godine, kada je ponovo počeo s radom. Tada je veliki broj predmeta u kojima nije postupano pred sudom u Tuzli dostavljen sudu u Lukavcu, tako da je na samom početku sud bio opterećen velikim brojem predmeta.

⁴⁴ U zapisnicima sa stručnih sjednica i izvještajima o realizaciji planova rješavanja predmeta za 2020. godinu općinski sudovi su navodili probleme održavanja ročišta i dolaska stranaka u postupku u periodu pandemije COVID-19.

⁴⁵ Odgovori općinskih sudova na Upitnik revizije učinaka

Najčešće mjere koje su sudovi preduzimali za otklanjanje uzroka kašnjenja u rješavanju predmeta odnosile su se na usmena upozorenja⁴⁶ koje su predsjednici sudova i sudskih odjeljenja upućivali sudijama na sastancima stručnih kolegija i ukazivanje na zakonsku obavezu poštovanja utvrđenih rokova i provjeru tačnosti unosa podataka u CMS sistem.⁴⁷ Pismene naredbe koje su pojedini sudovi⁴⁸ donosili u cilju provjere i ažuriranja podataka o rješavanju predmeta bile su općenite i nisu bile blagovremene. Nadležni u sudovima nisu preduzimali aktivnosti kako bi u saradnji s VSTV-om definisali konkretne mjere za slučajeve u kojima postoje elementi odgovornosti osoblja suda za nepoštovanje utvrđenih rokova.

Na osnovu analize podataka o poštovanju utvrđenih rokova konstatovano je da je u svim sudovima iz uzorka u posmatranom periodu došlo do prekoračenja rokova. Prekoračenja su evidentna iz podataka koje su sudovi dostavili putem upitnika revizije učinka, kao i iz dostavljenih izvještaja o poštovanju optimalnih i predvidivih rokova. Međutim, ustanovljeno je da se podaci o broju ukupno riješenih predmeta i predmeta riješenih s prekoračenjem utvrđenih rokova koje su sudovi dostavili putem upitnika revizije učinka razlikuju u odnosu na prikazane podatke u izvještajima o poštovanju optimalnih i predvidivih rokova. Razlike su konstatovane kod sedam sudova iz uzorka.⁴⁹ Prema dostavljenim objašnjenjima, razlike se javljaju iz razloga što ovi sudovi nisu unosili podatke o svim završenim predmetima u izvještaje o poštovanju optimalnih i predvidivih rokova, ili su podatke o komunalnim predmetima unosili u posebne sisteme.⁵⁰

U nastavku se prikazuju podaci o prekoračenju optimalnih i predvidivih rokova u odnosu na ukupno riješene predmete u periodu obuhvaćenom praćenjem, koje su sudovi dostavili kroz upitnike revizije učinka, dok se detaljnije analize podataka iz izvještaja o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova daju u *Prilogu 4. Izvještaja*.

Tabela br. 4. Prekoračenje optimalnih rokova u rješavanju predmeta u periodu 2018-2020. godine

Općinski sud	Udio predmeta riješenih s prekoračenjem optimalnih rokova u odnosu na ukupno riješene predmete u %*		
	2018.	2019.	2020.
Gračanica	24%	38%	41%
Gradačac ⁵¹	57%	55%	61%
Lukavac	61%	64%	75%

⁴⁶ Prema članu 126k. Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o sistemu za automatsko upravljanje predmetima u sudovima (CMS) („Službeni glasnik BiH“, br. 34/19 od 27. i 28. marta 2019. godine), mjere za prevenciju utvrđenih nepravilnosti obuhvataju: ukazivanje na obavezu poštovanja odredbi ovog Pravilnika, izdavanje uputa za otklanjanje nepravilnosti i provođenje edukacije za korištenje pojedinih CMS funkcionalnosti.

⁴⁷ U zapisniku Općinskog suda u Lukavcu uočeno je skretanje pažnje sudijama da donesu odluke nakon što je zaključena glavna rasprava. U zapisnicima općinskih sudova u Jajcu i Tuzli vidljivo je da je upozoravano na potrebu poštovanja radnog vremena. Osim isticanja navedenih problema, nisu preduzete konkretnije mjere i/ili pisana upozorenja.

⁴⁸ Naredbom za provjeru tačnosti i ažurnosti unosa podataka u CMS za 2019. i 2020. godinu, koju je donio v. d. predsjednika Općinskog suda u Mostaru, određeno je da predsjednici sudskih odjeljenja u skladu s članom 126a – 126l Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o sistemu za automatsko upravljanje predmetima u sudovima (CMS) izvrše provjeru ukupno 15 predmeta za svakog pojedinog nosioca pravosudne funkcije za 2019. godinu i dva puta za 2020. godinu.

⁴⁹ Kod pet sudova iz uzorka (u Gračanici, Lukavcu, Jajcu, Tuzli i Gradačcu) uočene su razlike u prikazanom broju predmeta s prekoračenjem optimalnih rokova, dok su kod dva suda (u Mostaru i Kiseljaku) uočene razlike u ukupnom broju riješenih predmeta. U Općinskom sudu u Kiseljaku također su uočene razlike u prikazanim podacima o broju predmeta s prekoračenjem predvidivih rokova u 2018. i 2019. godini.

⁵⁰ U dostavljenom pojašnjenju iz Općinskog suda u Kiseljaku navedeno je da Izvještaj o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova (CMS-izvještaj) ne sadrži komunalne predmete. Prema dostavljenim podacima, Općinski sud u Mostaru u CMS-u ne vodi komunalne predmete, predmete sudskog registra, te predmete koji su vođeni manuelno i sl., a dužili su ih sudski izvršioци. Prema odgovorima na Upitnik revizije učinka, Općinski sud u Mostaru i Općinski sud u Tuzli komunalne predmete vode u Sistemu za elektronsko podnošenje i obradu komunalnih predmeta – SOKOP, dok Općinski sud u Ljubuškom nije unosio predmete koji se odnose na RTV taksu u sistem CMS-a.

⁵¹ Podaci za Općinski sud u Gradačcu uključuju podatke Odjeljenja u Srebreniku.

Tuzla	66%	96%	70%
Mostar	53%	58%	53%
Kiseljak ⁵²	33%	32%	37%
Ljubuški	48%	56%	62%
Jajce	55%	63%	59%

Izvor: Kompilacija podataka koje su općinski sudovi iz uzorka revizije dostavili u odgovorima na Upitnik revizije učinka

* Udio predmeta riješenih sa prekoračenjem optimalnih rokova = broj predmeta koji su riješeni s prekoračenjem optimalnih rokova/ukupan broj riješenih predmeta u pojedinačnim godinama x 100

Analizom prezentiranih podataka konstatovano je da je u posmatranom periodu u svim obuhvaćenim sudovima postojao značajan udio predmeta riješenih s prekoračenjem optimalnih rokova. U pojedinim slučajevima udio predmeta s prekoračenjem roka kretao se i do 96%. Posmatrajući prekoračenja optimalnih rokova pojedinačno po sudovima, može se vidjeti da je u 2019. i 2020. godini u šest od osam sudova iz uzorka preko 50% predmeta riješeno s prekoračenjem optimalnih rokova. Kao razloge koji su uticali na obavljanje planiranih aktivnosti sudovi iz uzorka su, pored ostalog,⁵³ navodili i probleme izazvane pandemijom COVID-19. Međutim, praćenjem je konstatovano da je kod većine sudova⁵⁴ udio predmeta riješenih s prekoračenjem optimalnih rokova i u 2019. godini bio u porastu u odnosu na 2018. godinu.

Poređenjem podataka o poštovanju optimalnih i predvidivih rokova u posmatranom periodu (2018-2020) sa podacima iz perioda 2014-2016. koji su analizirani u matičnom izvještaju revizije učinka, konstatovano je da je prosječni udio predmeta riješenih s prekoračenjem optimalnog roka smanjen u četiri suda⁵⁵, dok se u četiri suda ovaj udio neznatno povećao⁵⁶ (detaljnije u Prilogu 6. Izvještaja).

Kada je u pitanju poštovanje predvidivih rokova, koji predstavljaju realni vremenski okvir u kojem se može očekivati okončanje postupka u konkretnom predmetu, računajući od trenutka prijema inicijalnog akta u sudu,⁵⁷ utvrđeno je da je u pojedinim sudovima postojao značajan udio predmeta koji su riješeni s prekoračenjem predvidivih rokova.⁵⁸ U narednoj tabeli prikazan je udio predmeta riješenih sa prekoračenjem predvidivih rokova u odnosu na ukupno riješene predmete:

Tabela br. 5. Prekoračenje predvidivih rokova u rješavanju predmeta u periodu 2018-2020. godine

Općinski sud	Udio predmeta riješenih sa prekoračenjem predvidivih rokova u odnosu na ukupno riješene predmete u %*		
	2018.	2019.	2020.
Gračanica	29%	17%	23%
Gradačac	43%	45%	39%
Lukavac	39%	36%	25%
Tuzla	34%	4%	30%
Mostar	19%	25%	27%

⁵² Prema naknadno dostavljenim podacima, naznačeno je da Izvještaj o poštovanju optimalnih i predvidivih rokova (CMS-izvještaj) ne sadrži komunalne predmete, usljed čega je došlo do uočene razlike u odnosu na prvobitno dostavljene podatke u Upitniku, koji se odnose na ukupan broj riješenih predmeta za promatrane godine.

⁵³ Nedostatak sudskog i nesudskog osoblja, odsustvo s posla zbog bolovanja, nedostupnost stranaka u postupku, odgađanje izvršenja i dr.

⁵⁴ U općinskim sudovima u Gračanici, Lukavcu, Tuzli, Mostaru, Ljubuškom i Jajcu

⁵⁵ U općinskim sudovima u Gračanici, Gradačcu, Lukavcu i Jajcu

⁵⁶ U općinskim sudovima u Tuzli, Mostaru, Kiseljaku i Ljubuškom

⁵⁷ Član 8. Pravilnika o vremenskim okvirima za postupanje po predmetima u sudovima i tužilaštvima u Bosni i Hercegovini („Službene novine BiH“, br. 5/13, 101/13 i 61/14)

⁵⁸ Izvještaji o poštovanju optimalnih i predvidivih rokova općinskih sudova za 2018, 2019. i 2020. godinu. Analizom podataka iz izvještaja koje su dostavili općinski sudovi uočeno je da su u posmatranom periodu gotovo svi predvidivi rokovi bili značajno duži od optimalnih rokova. Ilustracije radi, u jednom općinskom sudu, u 2019. godini, za predmete „Prvostepeni krivični postupak – redovni (K)“ optimalni rok iznosio je 88 dana, a predvidivi rok bio je 1.339 dana, dok je u drugom sudu predvidivi rok za rješavanje iste vrste predmeta bio 384 dana (Izvor: Predvidivi rokovi Općinskog suda u Ljubuškom i Općinskom sudu u Kiseljaku iz 2019. godine). Slični slučajevi postoje i u drugim sudovima iz uzorka i u rješavanju istih vrsta predmeta. Predvidivi rokovi određeni su Odlukom o utvrđivanju predvidivih rokova za svaki sud za 2018, 2019. i 2020. godinu.

Kiseljak	21%	14%	44%
Ljubuški	17%	19%	16%
Jajce	45%	37%	41%

Izvor: Kompilacija podataka koje su općinski sudovi iz uzorka revizije dostavili u odgovorima na Upitnik revizije učinka

* Udio predmeta riješenih sa prekoračenjem predvidivih rokova = broj predmeta koji su riješeni sa prekoračenjem predvidivih rokova/ukupan broj riješenih predmeta u pojedinačnim godinama x 100

Kako se vidi iz tabele br. 5, u svih osam sudova zabilježeno je prekoračenje predvidivih rokova u rješavanju sudskih predmeta i u nekim sudovima se kretalo i preko 40%. Poređenjem podataka o prekoračenju predvidivog roka u rješavanju predmeta u posmatranom periodu (2018-2020) u odnosu na period iz matičnog Izvještaja (2014-2016), konstatovano je da je udio predmeta riješen s prekoračenjem predvidivih rokova povećan u šest sudova (*detaljnije u Prilogu 6. Izvještaja*).

Važno je napomenuti da je prosječno trajanje rješavanja sudskih predmeta u posmatranim godinama kod nekih sudova bilo i do četiri puta duže u odnosu na druge sudove (*detaljnije u Prilogu 5. Izvještaja*).

Preporuka 4. Identifikovati i analizirati sve predmete kod kojih postoji rizik od povrede prava na suđenje u razumnom roku, kako bi se osiguralo njihovo žurno rješavanje.		
Status realizacije preporuke po općinskim sudovima		
Provedena	Djelimično provedena	Nije provedena
Kiseljak	Ljubuški, Tuzla, Lukavac i Gračanica	Jajce, Gradačac i Mostar

Za realizaciju predmetne preporuke općinski sudovi su trebali identifikovati i analizirati sve predmete kod kojih postoji rizik od povrede prava na suđenje u razumnom roku, te osigurati njihovo prioritarno rješavanje, kako bi se spriječilo podnošenje novih apelacija Ustavnom sudu BiH i zaustavilo nepotrebno trošenje javnih sredstava koja se izdvajaju iz budžeta ako se utvrdi povreda prava na suđenje u razumnom roku.

Procijenjeno je da je predmetnu preporuku realizovao jedan općinski sud, četiri suda su je djelimično realizovala, dok tri suda nisu preduzimala aktivnosti na realizacije date preporuke.

Praćenjem je utvrđeno da je Općinski sud u Kiseljaku realizovao preporuku jer je redovno vršio analizu mjesečnih, tromjesečnih, polugodišnjih i godišnjih izvještaja o broju neriješenih predmeta prema starosti inicijalnog akta **na osnovu kojih je vršena identifikacija predmeta kod kojih postoji rizik od povrede prava na suđenje u razumnom roku.**⁵⁹ Također, doneseni su i određeni akti kako bi se osiguralo prioritarno rješavanje predmeta kod kojih postoji rizik od povrede prava na suđenje u razumnom roku, i to: Plan aktivnosti na realizaciji preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost rada općinskih sudova”,⁶⁰ Odluka o implementaciji Akcionog plana VSTV-a BiH za ubrzanje sudskih postupaka i poštivanje rješavanja predmeta u razumnom roku,⁶¹ Uputstvo o postupanju po odluci o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova,⁶² Uputstvo o načinu postupanja po odloženim ročištima,⁶³ Uputstvo o postupanju po urgencijama, Uputstvo o načinu iskazivanja predmeta i dr.

⁵⁹ Odgovori na Upitnik revizije učinka Općinskog suda u Kiseljaku, Pregled neriješenih starih predmeta po referatima za 2018, 2019. i 2020. godinu, Zapisnik sa sjednica stručnog kolegija 2018. godina na kojem je razmatran Izvještaj revizije učinka i doneseni zaključci o preduzimanje aktivnosti na realizaciji preporuka, zapisnici sa sjednica stručnog kolegija za 2018, 2019. i 2020. godinu.

⁶⁰ Broj: 049-0-su-18-000 534-1 od 18. 12. 2018. godine.

⁶¹ Odluka broj: 049-0-Su-18-000 259 od 30. 5. 2018. godine.

⁶² Navodi se da je potrebno vršiti analizu svih predmeta kod kojih postoji rizik od povrede prava na suđenje u razumnom roku kako bi se osiguralo njihovo žurno rješavanje i u narednom periodu rješavati predmete prema starosti inicijalnog akta.

Utvrđeno je da su četiri općinska suda (u Ljubuškom⁶⁴, Tuzli⁶⁵, Lukavcu⁶⁶ i Gračanici⁶⁷) preduzela djelimične aktivnosti na realizaciji date preporuke. Naime, u ovim sudovima se na sjednicama stručnog kolegija i sjednicama sudskih odjeljenja identifikuju predmeti koji se ponavljaju u Planu rješavanja predmeta više puta, te predsjednici sudova upozoravaju sudije da prioritarno stavljaju u rad najstarije predmete, kako ne bi došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku. Također, prema izjavama odgovornih iz ovih sudova, identifikacija predmeta kod kojih postoji rizik od povrede prava na suđenje u razumnom roku vršena je na osnovu pismene urgencije stranaka, institucija i drugih organa. Međutim, nisu dostavljeni dokazi da su preduzete konkretne aktivnosti kako bi se osiguralo prioritarno rješavanje svih predmeta kod kojih postoji rizik od povrede prava na suđenje u razumnom roku.

Preporuka nije provedena u općinskim sudovima u Jajcu, Gradačcu i Mostaru. Na osnovu odgovora na Upitnik **Općinskog suda u Jajcu**⁶⁸ nadležni kao razlog navode da u sistemu za automatsko upravljanje predmetima (CMS) ne postoji instrument koji identifikuje predmete kod kojih postoji rizik od povrede prava na suđenje u razumnom roku.

Općinski sud u Gradačcu naveo je da nije moguće napraviti takvu identifikaciju predmeta,⁶⁹ a nadležni iz **Općinskog suda u Mostaru**⁷⁰ kao razlog nepreduzimanja aktivnosti na realizaciji ove preporuke navode veliku opterećenost predmetima.

Preporuka 5. Osigurati rješavanje predmeta prema starosti inicijalnog akta, kako bi se poboljšala starosna struktura neriješenih predmeta.	
Status realizacije preporuke po općinskim sudovima	
Provedena	Djelimično provedena
Jajce, Kiseljak, Gračanica i Ljubuški	Mostar, Tuzla, Lukavac i Gradačac

U cilju realizacije predmetne preporuke općinski sudovi su trebali osigurati redovan nadzor nad rješavanjem predmeta prema starosti. Također, bilo je potrebno osigurati da Izvještaji o realizaciji plana rješavanja sudskih predmeta sadrže i informacije o starosti predmeta, kako bi se omogućilo preduzimanje odgovarajućih aktivnosti usmjerenih na poboljšanje starosne strukture neriješenih predmeta u općinskim sudovima.

⁶³ Navodi se da su sve sudije i stručni saradnici obavezni dostavljati mjesečne izvještaje o odloženim ročištima u prethodnom mjesecu i razloge odlaganja, kako bi se osiguralo pravo stranaka za suđenje u razumnom roku i spriječila zloupotreba.

⁶⁴ Općinski sud u Ljubuškom identifikuje predmete kod kojih postoji rizik od povrede prava na suđenje u razumnom roku na način da se prate predmeti i, ukoliko dolazi urgencija stranke, analizira se da li je opravdana. Ukoliko jeste, daje se naredba na postupanje sudijama. Predmeti se prate po starosti inicijalnog akta, te se na sjednicama stručnog kolegija vrši analiza predmeta koji se ponavljaju u planovima više puta i analiziraju se podobne radnje, te se sudije upozoravaju da pojačaju napore u cilju bržeg rješavanja predmeta, kako ne bi došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku (Odgovori na Upitnik revizije učinka Općinskog suda u Ljubuškom i zapisnici sa stručnog kolegija za 2018, 2019. i 2020. godinu).

⁶⁵ Općinski sud u Tuzli vrši identifikaciju predmeta kod koji postoji rizik od povrede prava na suđenje u razumnom roku na način da se na sjednicama Stručnog kolegija predsjednika suda, općim sjednicama, na sjednicama sudskih odjeljenja i drugim internim sastancima nalaže svim sudijama da prioritarno stavljaju u rad najstarije predmete i da ih završe u rokovima u kojima neće biti utvrđena povreda razumnog rok (Odgovori na Upitnik revizije učinka Općinskog suda u Tuzli i zapisnici sa sjednica Stručnog kolegija suda i sjednica pojedinih odjeljenja za 2018, 2019. i 2020. godinu).

⁶⁶ Općinski sud u Lukavcu vrši identifikaciju svih predmeta kod kojih postoji rizik povrede prava na suđenje u razumnom roku na način da predsjednik suda i predsjednici odjeljenja na sjednicama redovno prate i identifikiraju predmete prema starosti inicijalnog akta kod kojih postoji rizik od povrede prava na suđenje u razumnom roku. Također, predsjednik suda na sjednici Stručnog kolegija skreće pažnju svim sudijama da prioritarno uzmu u rad predmete kod kojih postoji rizik za povredu prava na suđenje u razumnom roku (Odgovori na Upitnik revizije učinka Općinskog suda u Lukavcu, zapisnici sa sjednica Stručnog kolegija i sjednica odjeljenja sa izvještajima o radu suda za 2018, 2019. i 2020. godinu).

⁶⁷ Općinski sud u Gračanici naveo je da se preduzimaju mjere za efikasno postupanje po predmetima, te da se identifikacija i analiza predmeta vrši na sjednicama stručnog kolegija (kroz mjesečne, tromjesečne, polugodišnje i godišnje izvještaje o rješavanju predmeta). Međutim, reviziji nisu dostavljeni adekvatni dokazi, odnosno akti koji dokazuju odgovore na Upitnik revizije učinka Općinskog suda u Gračanici.

⁶⁸ Odgovori na Upitnik revizije učinka Općinskog suda u Jajcu

⁶⁹ Odgovori na Upitnik revizije učinka Općinskog suda u Gradačcu

⁷⁰ Odgovori na Upitnik revizije učinka Općinskog suda u Mostaru

Procijenjeno je da su preporuku realizovala četiri općinska suda, dok su je četiri suda djelimično realizovala.

Rezultati analize ukazuju na to da su općinski sudovi u Jajcu,⁷¹ Kiseljaku,⁷² Gračanici⁷³ i Ljubuškom⁷⁴ realizovali predmetnu preporuku jer su vršili redovan nadzor nad rješavanjem predmeta prema starosti inicijalnog akta i osigurali da se predmeti rješavaju prema starosti inicijalnog akta. Ovi sudovi su, prema Uputstvu za izradu plana rješavanja predmeta po starosti inicijalnog akta, godišnje izrađivali planove rješavanja predmeta prema starosti, koje je usvajao stručni kolegij. Realizacija planova u ovim sudovima prati se mjesečno na sjednicama sudskih odjeljenja, a svaka tri mjeseca na sjednicama stručnog kolegija općinskih sudova. Također, izvještaji o realizaciji plana rješavanja predmeta sadrže informacije o starosti predmeta i ostale potrebne informacije⁷⁵ koje omogućavaju predsjednicima suda da preduzimaju odgovarajuće aktivnosti usmjerene na poboljšanje starosne strukture neriješenih predmeta. Predsjednici sudova izdaju naredbu nosiocima pravosudnih funkcija kojom se nalaže prioritarno postupanje u radu na predmetima iz Plana rješavanja predmeta prema starosti inicijalnog akta. Analizom podataka o starosnoj strukturi neriješenih predmeta konstatovano je da sudovi u Jajcu, Kiseljaku, Gračanici i Ljubuškom imaju povoljniju starosnu strukturu neriješenih predmeta u odnosu na ostale posmatrane sudove.

Praćenjem je utvrđeno da su četiri općinska suda (u Mostaru,⁷⁶ Tuzli⁷⁷, Lukavcu⁷⁸ i Gradačcu⁷⁹) preduzela djelimične aktivnosti na realizaciji preporuke. Prema dostupnim podacima, ovi općinski sudovi koristili su planove za rješavanje predmeta prema starosti inicijalnog akta, te su vršili praćenje realizacije planova i podnosili izvještaje o realizaciji planova na sjednicama stručnog kolegija sudova. Međutim, utvrđeno je da ovi sudovi i dalje imaju značajan udio starijih neriješenih predmeta, odnosno onih koji nisu riješeni u periodu od dvije do pet godina i od pet i više godina starosti.

⁷¹ Odgovori na Upitnik revizije učinka, zapisnici sa sjednica stručnog kolegija 2018, 2019. i 2020. godine, planovi rješavanja predmeta u sudu za 2018, 2019. i 2020. godinu, izvještaji o realizaciji plana rješavanja predmeta za 2018, 2019. i 2020. godinu

⁷² Općinski sud u Kiseljaku osigurao je redovan nadzor kroz obavezno kreiranje planova rješavanja starih predmeta prema starosti inicijalnog akta, a u skladu sa odlukom VSTV-a, te obaveze sudaca da rješavaju 75% mjesečne norme predmeta iz Plana rješavanja starih predmeta. (Odgovori na Upitnik revizije učinka; Planovi rješavanja starih predmeta za 2018, 2019. i 2020. godinu; Izvještaji o realizaciji planova za 2018, 2019. i 2020. godinu; zapisnici sa sjednica stručnog kolegija za 2018, 2019. i 2020. godinu)

⁷³ Odgovori na Upitnik revizije učinka Općinskog suda u Gračanici, Plan rješavanja predmeta i Izvještaj o realizaciji plana rješavanja predmeta za 2018, 2019. i 2020. godinu

⁷⁴ Odgovori na Upitnik revizije učinka Općinskog suda u Ljubuškom, zapisnici sa stručnog kolegija u 2018, 2019. i 2020. godini, Plan rješavanja starih predmeta, izvještaji o realizaciji plana rješavanja predmeta za 2018, 2019. i 2020. godinu, izvještaji o radu suda za 2018, 2019. i 2020. godinu, godišnji programi rada suda za 2018, 2019. i 2020. godinu

⁷⁵ Izvještaji o realizaciji plana rješavanja predmeta sadrže pregled riješenih i neriješenih predmeta iz plana i procent realizacije plana po starosnim kategorijama predmeta, realizaciju plana po referatima i po starosnim kategorijama, ocjenu predsjednika suda o procentu realizacije plana i dosljednost primjene Uputstva za izradu plana rješavanja predmeta po starosti inicijalnog akta usvojenog na sjednici VSTV-a BiH, razloge eventualne nedosljedne/nepotpune realizacije Plana, koje u izvještaju popunjava predsjednik suda u slučaju da su u planu u izvještajnom periodu rješavani mlađi predmeti, a ne prema redosljedju iz plana.

⁷⁶ Općinski sud u Mostaru navodi da je osigurano rješavanje predmeta prema starosti inicijalnog akta kreiranjem Plana rješavanja starih predmeta na godišnjem nivou. Nadzor je osiguran tako što su predsjednik odjeljenja i predsjednik suda redovno pratili realizaciju Plana, kao i podnošenjem izvještaja o realizaciji plana rješavanja starih predmeta (odgovori na Upitnik revizije učinka, Plan rješavanja predmeta i izvještaji o realizaciji Plana rješavanja predmeta za 2018., 2019. i 2020. godinu, zapisnici sa sastanka Kolegija suda).

⁷⁷ Općinski sud u Tuzli navodi da je osigurano rješavanje predmeta prema starosti inicijalnog akta na način da se na sastancima radnih tijela suda raspravlja o tome ima li problema o rješavanju predmeta i preduzimanju mjera za prioritarno rješavanje najstarijih predmeta iz Plana za rješavanje predmeta, a prema starosti inicijalnog akta Predsjednik suda vrši tromjesečnu analizu rješavanja predmeta iz plana, te se donose zaključci (odgovori na Upitnik revizije učinka Općinskog suda u Tuzli, Plan rješavanja predmeta i izvještaji o realizaciji Plana predmeta za 2018, 2019. i 2020. godinu, zapisnici sa sastanka Kolegija suda (4. 9. 2019, 19. 4. 2019, 25. 12. 2019, 15. 10. 2020. godine; zapisnik sa predsjednicima sudskih odjeljenja od 8. 1. 2019. godine).

⁷⁸ Općinski sud u Lukavcu osigurao je redovan nadzor nad rješavanjem predmeta po starosti inicijalnog akta na način da stručni kolegij suda donosi Plan rješavanja predmeta za tekuću godinu. Predsjednik suda na sjednicama stručnog kolegija skreće pažnju nosiocima pravosudnih funkcija da rješavaju što veći broj predmeta prema starosti (odgovori na Upitnik revizije učinka Općinskog suda u Lukavcu, Plan rješavanja predmeta i Izvještaji o realizaciji Plana rješavanja predmeta za 2018, 2019. i 2020. godinu, zapisnici sa sjednica Stručnog kolegija i sjednica odjeljenja sa izvještajima o radu suda za 2018, 2019. i 2020. godinu).

⁷⁹ Kako nadležni navode, u Općinskom sudu u Gradačcu prilikom sačinjavanja planova rješavanja predmeta vodi se računa o starosnoj strukturi predmeta, a predsjednik suda vrši praćenje realizacije Plana i preduzima mjere za njegovu realizaciju. Međutim, nije dostavljena relevantna dokumentacija koja bi dokazala da se vrši odgovarajući nadzor nad rješavanjem predmeta prema starosti inicijalnog akta. Odgovori na Upitnik revizije učinka Općinskog suda u Gradačcu, Realizaciji plana rješavanja predmeta za 2018, 2019. i 2020. godinu

Tabela 6. Udio neriješenih predmeta po starosti u odnosu na ukupan broj neriješenih predmeta u periodu 2018-2020. godine u procentu (%)

Udio neriješenih predmeta po starosti u odnosu na ukupan broj neriješenih predmeta u periodu 2018-2020. u (%)									
Godina	Neriješeni predmeti starosti do dvije godine u (%)			Neriješeni predmeti starosti od dvije do pet godina u (%)			Neriješeni predmeti starosti od pet i više godina u (%)		
	2018.	2019.	2020.	2018.	2019.	2020.	2018.	2019.	2020.
Općinski sud									
Gračanica	77,13	78,58	81,15	22,43	21,02	18,50	0,44	0,40	0,35
Gradačac	43,63	46,12	54,34	29,24	22,35	24,77	27,13	31,53	20,89
Lukavac	30,12	24,60	22,25	35,64	35,40	28,95	34,24	40,00	48,80
Tuzla	33,00	27,00	24,00	43,00	41,00	33,00	24,00	33,00	43,00
Mostar	27,29	26,55	27,55	44,57	36,68	30,36	28,14	36,77	42,09
Kiseljak	81,50	83,20	79,20	17,30	16,40	18,60	1,20	0,40	2,20
Ljubuški	85,10	82,00	83,00	14,06	17,00	13,20	0,84	1,00	3,80
Jajce	53,00	59,50	74,50	46,00	38,50	23,00	1,00	1,00	2,50

Izvor: Podaci koje su dostavili općinski sudovi iz uzorka u odgovorima na Upitnik revizije učinka

Podaci u tabeli pokazuju da je u periodu 2018-2020. godine kod općinskih sudova iz uzorka i dalje značajan udio predmeta koji nisu riješeni ni u roku od dvije do pet godina od njihovog pokretanja. Pored toga, kod tri općinska suda (u Lukavcu, Mostaru i Tuzli) značajan je udio predmeta koji nisu riješeni ni u roku od pet i više godina od njihovog pokretanja i imaju trend rasta u posmatranom periodu.

2.1.2. Status realizacije preporuke date Federalnom ministarstvu pravde

Preporuka 6. Uputiti inicijativu VSTV-u BiH da se izvrši detaljna analiza sudijskih normi, utvrđenih Pravilnikom o orijentacionim mjerilima za rad sudija i stručnih saradnika u sudovima u BiH.
Status realizacije preporuke
Nije provedena
Federalno ministarstvo pravde

Da bi se realizovala predmetna preporuka Federalno ministarstvo pravde je trebalo uputiti inicijativu VSTV-u BiH da se izvrši detaljna analiza sudijskih normi, utvrđenih Pravilnikom o orijentacionim mjerilima za rad sudija i stručnih saradnika u sudovima u BiH, kako bi se osiguralo rješavanje što većeg broja predmeta i poboljšala efikasnost osoblja suda.

Procijenjeno je da Federalno ministarstvo pravde nije realizovalo datu preporuku jer nije uputilo inicijativu VSTV-u BiH da se izvrši detaljna analiza sudijskih normi. Nadležni u ovom Ministarstvu

smatraju da je predmetna materija u nadležnosti VSTV-a BiH, te da upućivanje inicijative da se izvrši detaljna analiza sudijskih normi nije u njihovoj nadležnosti.

Važno je napomenuti da Federalno ministarstvo pravde, prema Zakonu o sudovima u FBiH, ima nadležnost⁸⁰ da prati primjenu ovog Zakona i drugih propisa koji se odnose na organizaciju i poslovanje svih sudova u Federaciji⁸¹. Također, Ministarstvo u okviru svojih nadležnosti, propisanih Zakonom o organizaciji organa uprave u FBiH, na osnovu praćenja stanja u oblasti za koju je osnovano, preduzima aktivnosti i predlaže mjere za poboljšanje. Međutim, praćenjem je konstatovano da Ministarstvo nije iskoristilo ove zakonske mogućnosti i preduzelo aktivnosti na realizaciji predmetne preporuke.

Nezavisno od nedovoljno proaktivnog stava nadležnog Ministarstva, na osnovu dostupnih informacija konstatovano je da je VSTV BiH, na osnovu konstatovanih potreba za izmjenama sudijskih normi, preduzeo aktivnosti na izmjenama i dopunama Pravilnika o orijentacionim mjerilima za rad sudija i stručnih saradnika u sudovima u BiH.⁸² Međutim, ove aktivnosti i dalje nisu okončane.⁸³

2.2. Postupanje Parlamenta FBiH

Ured za reviziju je Izvještaj revizije učinka „Efikasnost rada općinskih sudova“, u skladu s odredbama Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine,⁸⁴ dostavio na postupanje Parlamentu FBiH, odnosno Parlamentarnoj komisiji odgovornoj za reviziju. Praćenjem je utvrđeno da predmetni Izvještaj nije razmatran na sjednicama Parlamentarne komisije, niti su preduzimane aktivnosti na provjeri statusa implementacije preporuka iz Izvještaja.

2.3. Komentari na Nacrt izvještaja

Od ukupno devet subjekata koji su bili obuhvaćeni praćenjem, komentare na Nacrt izvještaja u predviđenom roku dostavila su četiri: Općinski sud u Kiseljaku⁸⁵, Općinski sud u Ljubuškom⁸⁶, Općinski sud u Lukavcu⁸⁷ i Općinski sud u Tuzli⁸⁸.

Općinski sudovi u Kiseljaku, Lukavcu i Tuzli naveli su da nemaju primjedbi na Nacrt izvještaja.

Nadležni iz Općinskog suda u Ljubuškom su u očitovanju na Nacrt izvještaja dostavili komentare koji su se odnosili na podatke o udjelu neriješenih predmeta prema starosti za 2019. godinu, prikazane u Prilogu 7. Izvještaja, kao i informacije o imenovanom zaposleniku za praćenje trajanja i poštivanja rješavanja predmeta. Navedene informacije inkorporirane su u konačan Izvještaj o praćenju realizacije preporuka.

⁸⁰ Član 61. Zakona o sudovima u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 38/2005, 22/2006, 63/2010, 72/2010 - ispr., 7/2013 i 52/2014)

⁸¹ Prikuplja statističke podatke o radu svih sudova u Federaciji i daje uputstva sudovima za prikupljanje, vođenje i dostavljanje tih podataka, daje saglasnost na pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u sudovima i prijedloge predsjedniku suda, te sa njim saraduje radi unapređenja organizacije i poslovanja suda.

⁸² VSTV je na sjednici od 27. 11. 2019. godine razmatrao Informaciju o izmjenama i dopunama Pravilnika i usvojio zaključak da Stalna komisija za efikasnost i kvalitet sudova u prvoj fazi pripremi prijedlog izmjena normi za otklanjanje uočenih očiglednih devijacija. Također, Vijeće je usvojilo zaključak kojim se zadužuju Stalna komisija za legislativu, Stalna komisija za efikasnost i kvalitet sudova i Stalna komisija za efikasnost tužilaštava da pripreme potrebne prijedloge zakona o sudovima, te drugih relevantnih propisa, koji bi bili kompenzacija za eventualno smanjenje normi, a da istovremeno Stalna komisija za efikasnost sudova napravi konačan prijedlog za smanjenje norme za novu normu, koja će biti aplikativna onog trenutka kada navedeni zakoni budu usvojeni u parlamentima.

⁸³ Na sjednici održanoj 14 aprila 2020. godine Prijedlog izmjena i dopuna Pravilnika o orijentacionim mjerilima za rad sudija i stručnih saradnika u sudovima u BiH nije usvojen i Prijedlog pravilnika vraćen je u rad nadležnoj stalnoj komisiji Vijeća na dalju doradu.

⁸⁴ „Službene novine Federacije BiH“, broj 22/06

⁸⁵ Broj: 49-0-Su-058719-21-Su od 15. 7. 2021. godine

⁸⁶ Broj: 063-0-Su-21-000087 od 15. 7. 2021. godine

⁸⁷ Broj: 126-0-Su-21-000259-2 od 26. 7. 2021. godine

⁸⁸ Broj: 032-0-Su-21-000515-1 od 28. 7. 2021. godine

3. ZAKLJUČCI

Provedenim praćenjem realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost rada općinskih sudova“ konstatovano je da još uvijek nije osigurana realizacija datih preporuka. Većina općinskih sudova iz uzorka revizije razmatrala je predmetni izvještaj revizije učinka koji je objavljen 2018. godine, s namjerom preduzimanja aktivnosti na implementaciji datih preporuka. Međutim, praćenjem je konstatovano da poduzete aktivnosti nisu bile dovoljne kako bi se date preporuke u potpunosti realizovale i time doprinijelo unapređenju efikasnosti rada općinskih sudova.

Od osam općinskih sudova koji su bili obuhvaćeni praćenjem, niti jedan sud nije realizovao sve preporuke, dok je najveći broj sudova preduzeo djelimične aktivnosti na realizaciji datih preporuka. To je imalo za posljedicu da nije osigurano unapređenje efikasnosti rada sudova i potrebno povećanje broja riješenih predmeta po sudskom osoblju. U sudovima i dalje nije osigurano rješavanje sudskih predmeta u utvrđenim rokovima, niti je u dovoljnoj mjeri unapređena starosna struktura neriješenih predmeta.

Postojeći način praćenja efikasnosti rada općinskih sudova i dalje ne pruža dovoljno informacija o stvarnoj iskorištenosti ljudskih resursa. Većina sudova nije internim aktom propisala način praćenja trajanja i poštovanja rokova rješavanja pojedinačnih predmeta. Također, nedovoljno je aktivnosti preduzeto kako bi se inicirala nadogradnja Sistema za automatsko upravljanje predmetima.

Nadležni u općinskim sudovima većinom su preduzimali aktivnosti na identifikaciji i analizi predmeta kod kojih postoji rizik od povrede prava na suđenje u razumnom roku. Međutim, u određenim sudovima i dalje postoji visok udio predmeta koji nisu riješeni ni u roku od pet godina od njihovog pokretanja. Iako su predmetnim praćenjem obuhvaćene i aktivnosti subjekata revizije u 2020. godini, duge periode trajanja rješavanja predmeta i nepoštovanje utvrđenih rokova nije moguće opravdati složenim uslovima poslovanja izazvanim pandemijom COVID-19.

Kada su u pitanju aktivnosti Federalnog ministarstva pravde, konstatovano je da Ministarstvo nije bilo dovoljno proaktivno kako bi, shodno utvrđenim nalazima u Izvještaju revizije učinka čije preporuke su bile predmet praćenja, uputilo inicijativu VSTV-u BiH za izmjenu Pravilnika o orijentacionim mjerilima za rad sudija i stručnih saradnika u sudovima u BiH. Uprkos nedovoljnim aktivnostima Ministarstva, utvrđeno je da je VSTV BiH, na osnovu analiza stanja iz predmetne oblasti, prepoznao potrebu izmjena pravilnika koji uređuju sudijske norme, te da su određene izmjene u toku.

Uvažavajući činjenicu da je predmetna oblast od općeg interesa za cjelokupnu društvenu zajednicu, Ured za reviziju cijeni da je neophodno dodatno angažovanje općinskih sudova kako bi se unaprijedila efikasnost rješavanja sudskih predmeta, što bi osiguralo pružanje kvalitetnih i blagovremenih pravosudnih usluga, koje zadovoljavaju potrebe građana FBiH i društva u cjelini.

Aida Đozić, rukovoditeljica Sektora za reviziju učinka

Tim za reviziju:

Rasema Žerić, voditeljica tima

Irena Vuković, članica tima

PRILOZI

Prilog 1. Status realizacije preporuka prema subjektima revizije

Preporuke	Redovno vršiti procjenu iskorištenosti raspoloživih ljudskih resursa u cilju osiguranja efikasnosti u rješavanju predmeta.	Internim aktom suda precizno propisati način praćenja trajanja i poštivanja rokova rješavanja pojedinačnih predmeta.	Redovno vršiti detaljnu analizu uzroka kašnjenja u rješavanju predmeta, s ciljem preduzimanja mjera na otklanjanju uzroka koji dovode do nepoštivanja „optimalnih rokova“.	Identifikovati i analizirati sve predmete kod kojih postoji rizik od povrede prava na suđenje u razumnom roku, kako bi se osiguralo njihovo žurno rješavanje.	Osigurati rješavanje predmeta prema starosti inicijalnog akta, kako bi se poboljšala starosna struktura neriješenih predmeta.	Uputiti inicijativu VSTV-u BiH da se izvrši detaljna analiza sudijskih normi, utvrđenih Pravilnikom o orijentacionim mjerilima za rad sudija i stručnih saradnika u sudovima u BiH.
Subjekti obuhvaćeni praćenjem						
1. Općinski sud u Gračanici	Djelimično	Početna aktivnost	Djelimično	Djelimično	Provedena	
2. Općinski sud u Gradačcu	Djelimično	Početna aktivnost	Djelimično	Nije provedena	Djelimično	
3. Općinski sud u Lukavcu	Djelimično	Početna aktivnost	Djelimično	Djelimično	Djelimično	
4. Općinski sud u Tuzli	Djelimično	Provedena	Djelimično	Djelimično	Djelimično	
5. Općinski sud u Mostaru	Djelimično	Početna aktivnost	Djelimično	Nije provedena	Djelimično	
6. Općinski sud u Kiseljaku	Djelimično	Djelimično	Djelimično	Provedena	Provedena	
7. Općinski sud u Ljubuškom	Djelimično	Početna aktivnost	Djelimično	Djelimično	Provedena	
8. Općinski sud u Jajcu	Djelimično	Početna aktivnost	Djelimično	Nije provedena	Provedena	
9. Federalno ministarstvo pravde	-	-	-	-	-	Nije provedena
Potpuno provedena preporuka	0	1	0	1	4	0
Djelimično provedena preporuka	8	1	8	4	4	0
Pokrenute početne aktivnosti	0	6	0	0	0	0
Preporuka nije provedena	0	0	0	3	0	1

Prilog 2. Broj riješenih predmeta po sudskom osoblju u periodu 2018-2020. godine u poređenju sa podacima iz 2016. godine

Općinski sud	2016. godina	2018-2020. godine		
	Broj riješenih predmeta po sudskom osoblju	Broj riješenih predmeta po sudskom osoblju		
	2016.	2018.	2019.	2020.
Gračanica	1.776	645	678	530
Gradačac	1.566	2.084	1.228	991
Lukavac	1.009	836	766	667
Tuzla	937	864	833	709
Mostar	578	510	619	451
Kiseljak	642	610	727	723
Ljubuški	915	618	551	522
Jajce	714	1.153	1.341	1.371

Izvor: Odgovori općinskih sudova na upitnik revizije učinka

Prilog 3. Predmeti riješeni s prekoračenjem optimalnih i predvidivih rokova u periodu 2018-2020. godine**a) Podaci koje su dostavili općinski sudovi u odgovorima na Upitnik revizije učinka***Broj predmeta riješenih s prekoračenjem optimalnog i predvidivog roka u 2018. godini*

Općinski sud u	Predmeti riješeni s prekoračenjem optimalnog roka	Predmeti riješeni s prekoračenjem predvidivog roka	Ukupno riješeni predmeti
Gračanici	772	931	3171
Gradačcu ⁸⁹	5646	4214	9860
Lukavcu	2314	1489	3803
Tuzli	11836	6177	18013
Mostaru ⁹⁰	7907	2798	14782
Kiseljaku ⁹¹	2017	1287	6099
Ljubuškom	1033	373	2171
Jajcu	562	453	1015

Broj predmeta riješenih s prekoračenjem optimalnog i predvidivog roka u 2019. godini

Općinski sud u	Predmeti riješeni s prekoračenjem optimalnog roka	Predmeti riješeni s prekoračenjem predvidivog roka	Ukupno riješeni predmeti
Gračanici	965	437	2536
Gradačcu	1967	1630	3597
Lukavcu	2552	1451	4003
Tuzli	16637	642	17279
Mostaru	9730	4137	16713
Kiseljaku	2119	941	6540
Ljubuškom	1292	439	2306
Jajcu	827	482	1309

Broj predmeta riješenih s prekoračenjem optimalnog i predvidivog roka u 2020. godini

Općinski sud u	Predmeti riješeni s prekoračenjem optimalnog roka	Predmeti riješeni s prekoračenjem predvidivog roka	Ukupno riješeni predmeti
Gračanici	897	502	2195
Gradačcu	1547	981	2528
Lukavcu	2296	765	3061
Tuzli	9365	3994	13359
Mostaru	7163	3628	13539
Kiseljaku	2416	1323	6505
Ljubuškom	1174	294	1894
Jajcu	766	522	1288

⁸⁹ Naknadno su dostavljeni podaci koji uključuju i podatke za Odjeljenje u Srebreniku za 2018. godinu.

⁹⁰ U naknadno dostavljenom objašnjenju vezano za uočene razlike u broju predmeta koji je naveden u Upitniku revizije učinka i broju predmeta u izvještajima o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova za 2018, 2019. i 2020. godinu, navedeno je da se u CMS-u ne vode svi predmeti koje rješava Općinski sud u Mostaru (predmeti sudskog registra, predmeti sudske uprave - apelacije, predmeti koji se vode manualno, a dužili su ih sudski izvršioc i – izlazak na lice mjesta zbog popisa pokretnih stvari, kao i komunalni predmeti vezano za RTV takse).

⁹¹ Prema naknadno dostavljenim podacima, naznačeno je da Izvještaj o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova (CMS-izvještaj) ne sadrži komunalne predmete, usljed čega je došlo do uočene razlike u odnosu na prvobitno dostavljene podatke u Upitniku, koji se odnose na ukupan broj riješenih predmeta za promatrane godine.

b) Podaci iz izvještaja o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova za 2018, 2019. i 2020. godinu, koje su dostavili općinski sudovi iz uzorka revizije

Broj predmeta riješenih s prekoračenjem optimalnog i predvidivog roka u 2018. godini

Općinski sud u	Predmeti riješeni s prekoračenjem optimalnog roka	Predmeti riješeni s prekoračenjem predvidivog roka	Ukupno riješeni predmeti
Gračanici	1772	931	3171
Gradačcu ⁹²	7562	4214	9860
Lukavcu	2817	1489	3803
Tuzli	11791	6177	18013
Mostaru	7907	2798	9721
Kiseljaku	2017	1056	3020
Ljubuškom	1033	373	2172
Jajcu	668	453	1015

Broj predmeta riješenih s prekoračenjem optimalnog i predvidivog roka u 2019. godini

Općinski sud u	Predmeti riješeni s prekoračenjem optimalnog roka	Predmeti riješeni s prekoračenjem predvidivog roka	Ukupno riješeni predmeti
Gračanici	965	437	2536
Gradačcu	2566	1630	3597
Lukavcu	3058	1451	4003
Tuzli	12627	642	17279
Mostaru	9730	4137	11375
Kiseljaku	2119	941	2893
Ljubuškom	1292	439	2306
Jajcu	750	482	1309

Broj predmeta riješenih s prekoračenjem optimalnog i predvidivog roka u 2020. godini

Općinski sud u	Predmeti riješeni s prekoračenjem optimalnog roka	Predmeti riješeni s prekoračenjem predvidivog roka	Ukupno riješeni predmeti
Gračanici	897	502	2195
Gradačcu	1744	981	2528
Lukavcu	2386	765	3061
Tuzli	9240	3994	13359
Mostaru	7163	3628	8294
Kiseljaku	2416	1247	2819
Ljubuškom	1174	294	1894
Jajcu	769	522	1288

Prilog 4. Pregled podataka o prekoračenju optimalnih i predvidivih rokova u rješavanju sudskih predmeta prema podacima iz izvještaja o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova

⁹² Naknadno dostavljeni podaci koji uključuju i Odjeljenje u Srebreniku (u toku 2018. godine osnovan samostalan Općinski sud u Srebreniku)

Prekoračenje optimalnih rokova u rješavanju predmeta u periodu 2018–2020. godine

Općinski sud	Udio predmeta riješenih s prekoračenjem optimalnih rokova u odnosu na ukupno riješene predmete u %		
	2018.	2019.	2020.
Gračanica	56%	38%	41%
Gradačac ⁹³	77%	71%	69%
Lukavac	74%	76%	78%
Tuzla	65%	73%	69%
Mostar	81%	86%	86%
Kiseljak ⁹⁴	67%	73%	86%
Ljubuški	48%	56%	62%
Jajce	66%	57%	60%

Izvor: Izvještaji o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova za 2018, 2019. i 2020. godinu

Prekoračenje predvidivih rokova u rješavanju predmeta u periodu 2018–2020. godine

Općinski sud	Udio predmeta riješenih s prekoračenjem predvidivih rokova u odnosu na ukupno riješene predmete u %		
	2018.	2019.	2020.
Gračanica	29%	17%	23%
Gradačac ⁹⁵	43%	45%	39%
Lukavac	39%	36%	25%
Tuzla	34%	37%	30%
Mostar	29%	36%	44%
Kiseljak ⁹⁶	35%	33%	44%
Ljubuški	17%	19%	16%
Jajce	44%	37%	40%

Izvor: Izvještaji o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova za 2018, 2019. i 2020. godinu

Prilog 5. Pregled prosječnog trajanja rješavanja predmeta u općinskim sudovima iz uzorka u periodu 2018-2020. godine⁹⁷

⁹³ Podaci za Općinski sud u Gradačcu uključuju podatke Odjeljenja u Srebreniku.

⁹⁴ Prema naknadno dostavljenim podacima, naznačeno je da Izvještaj o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova (CMS-izvještaj) ne sadrži komunalne predmete, usljed čega je došlo do uočene razlike u odnosu na prvobitno dostavljene podatke u Upitniku, koji se odnose na ukupan broj riješenih predmeta za promatrane godine.

⁹⁵ Podaci za Općinski sud u Gradačcu uključuju podatke Odjeljenja u Srebreniku.

⁹⁶ Prema naknadno dostavljenim podacima, naznačeno je da Izvještaj o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova (CMS-izvještaj) ne sadrži komunalne predmete, usljed čega je došlo do uočene razlike u odnosu na prvobitno dostavljene podatke u Upitniku, koji se odnose na ukupan broj riješenih predmeta za promatrane godine.

⁹⁷ Poređenjem podataka o prosječnom trajanju rješavanja predmeta prikazanih u upitnicima revizije učinka I podataka iz izvještaja o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova u ustanovljene su razlike podatka o prosječnom trajanju rješavanja predmeta u četiri općinska suda.

a) Podaci iz upitnika revizije učinka*Prosječno trajanje rješavanja predmeta u općinskim sudovima u danima*

Općinski sud	Prosječno trajanje riješenih predmeta općinskim sudovima u danima		
	2018.	2019.	2020.
Gračanica	242	162	164
Gradačac ⁹⁸	-	738	943
Lukavac	719	705	704
Tuzla ⁹⁹	864	864	686
Mostar	829	966	1147
Kiseljak	415	343	335
Ljubuški	253	270	267
Jajce	329	288	239

*Izvor: Upitnici revizije učinka koje su dostavili općinski sudovi iz uzorka***b) Podaci iz izvještaja o poštovanju optimalnih i predvidivih rokova***Prosječno trajanje rješavanja predmeta u općinskim sudovima u danima*

Općinski sud	Prosječno trajanje riješenih predmeta općinskim sudovima u danima		
	2018.	2019.	2020.
Gračanica	242	162	164
Gradačac	724	581	520
Lukavac	689	739	667
Tuzla	767	647	451
Mostar	829	966	1147
Kiseljak	415	343	335
Ljubuški	214	295	300
Jajce	329	288	239

Izvor: Izvještaji o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova za 2018, 2019. i 2020. godinu koje su dostavili sudovi iz uzorka revizije

Kako pokazuju podaci u tabeli, u pet općinskih sudova¹⁰⁰ u 2020. godini došlo je do smanjenja prosječnog trajanja rješavanja predmeta u odnosu na 2018. godinu. Uvažavajući činjenicu da prosječno vrijeme zavisi od složenosti i vrste predmeta, odlaganja ročišta, dostupnosti stranaka u postupku i dr., važno je napomenuti da se smanjenje može povezati sa činjenicom da je u 2020. godini zbog pandemije COVID-19 bio smanjen obim rada sudova i da su se prioritarno rješavali hitni predmeti i predmeti prema starosti inicijalnog akta iz planova. Poređenjem prosječnog trajanja rješavanja predmeta u posmatranom periodu praćenja u odnosu na period matičnog izvještaja (2014-2016), konstatovano je da je u pet općinskih sudova iz uzorka došlo do smanjenja prosječnog trajanja rješavanja predmeta.

Prilog 6. Poređenje podataka o prekoračenju optimalnih i predvidivih rokova u rješavanju predmeta u periodu 2014-2016. i 2018-2020. godine

a) Prekoračenje optimalnih rokova

⁹⁸ Podaci nisu dostavljeni za 2018. godinu. U odgovorima na Upitnik revizije navedeno je da su, zbog odvajanja i formiranja suda u Srebreniku, predmeti u toku 2018. godine završeni masovnim prenosom u CMS-u u novu bazu, tako da CMS ne daje podatak o trajanju u toku ovog perioda. Pregledom izvještaja o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova za Općinski sud u Gradačcu, ustanovljeno je da isti sadrži podatak o prosječnom trajanju rješavanja predmeta i za 2018. godinu.

⁹⁹ U odnosu na dostavljene podatke, trajanje rješavanja predmeta, revizija je u obzir uzela prosječno trajanje koje se odnosi i na komunalne i nekomunalne predmete, odnosno ukupno prosječno trajanje rješavanja ovih predmeta. Naime, Općinski sud Tuzla dostavio je posebno podatke o trajanju rješavanja nekomunalnih predmeta i komunalnih predmeta. U tabeli je prikazan prosjek rješavanja predmeta u ovom sudu, uzimajući u obzir trajanje rješavanja i nekomunalnih i komunalnih predmeta (trajanje nekomunalnih predmeta u 2018. godini je 290 dana, a komunalnih 1437, u 2019. godini je trajanje rješavanja nekomunalnih predmeta 280 dana, a nekomunalnih 1447, dok je u 2020. godini trajanje rješavanja nekomunalnih predmeta 268 dana, a komunalnih 1105 dana.

¹⁰⁰ U općinskim sudovima u Gračanici, Gradačcu, Tuzli, Kiseljaku i Jajcu

Prekoračenja optimalnih rokova u rješavanju predmeta u periodu 2014-2016. i 2018-2020. godine

Općinski sud	Udio predmeta riješenih s prekoračenjem optimalnih rokova u odnosu na ukupno riješene predmete u %					
	2014.	2015.	2016.	2018.	2019.	2020.
Gračanica	79%	77%	71%	56%	38%	41%
Gradačac ¹⁰¹	76%	73%	75%	77%	71%	69%
Lukavac	87%	84%	84%	74%	76%	78%
Tuzla	74%	64%	67%	65%	73%	69%
Mostar	86%	78%	77%	81%	86%	86%
Kiseljak ¹⁰²	82%	66%	70%	67%	73%	86%
Ljubuški	47%	42%	50%	48%	56%	62%
Jajce	75%	72%	63%	66%	57%	60%

Izvor: izvještaji o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova za 2014, 2015, 2016, 2018, 2019. i 2020. godinu

b) Prekoračenja predvidivih rokova*Prekoračenja predvidivih rokova u rješavanju predmeta u periodu 2014-2016. i 2018-2020. godine*

Općinski sud	Udio predmeta riješenih s prekoračenjem predvidivih rokova u odnosu na ukupno riješene predmete u %					
	2014.	2015.	2016.	2018.	2019.	2020.
Gračanica	27%	52%	41%	29%	17%	23%
Gradačac ¹⁰³	46%	40%	34%	43%	45%	39%
Lukavac	3%	7%	25%	39%	36%	25%
Tuzla	26%	36%	41%	34%	37%	30%
Mostar	20%	20%	30%	29%	36%	44%
Kiseljak ¹⁰⁴	27%	42%	24%	35%	33%	44%
Ljubuški	15%	15%	18%	17%	19%	16%
Jajce	6%	48%	43%	44%	37%	40%

Izvor: izvještaji o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova za 2014, 2015, 2016, 2018, 2019. i 2020. godinu

Prilog 7. Udio neriješenih predmeta prema starosti u odnosu na ukupan broj neriješenih predmeta za period 2018-2020. godine*Udio neriješenih predmeta prema starosti u odnosu na ukupan broj neriješenih predmeta za 2018. godinu*

Starost neriješenih predmeta	Udio neriješenih predmeta po starosti u odnosu na ukupan broj neriješenih predmeta u (%)
------------------------------	--

¹⁰¹ Podaci za Općinski sud u Gradačcu uključuju podatke Odjeljenja u Srebreniku.

¹⁰² Prema naknadno dostavljenim podacima, naznačeno je da Izvještaj o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova (CMS-izvještaj) ne sadrži komunalne predmete, usljed čega je došlo do uočene razlike u odnosu na prvobitno dostavljene podatke u Upitniku, koji se odnose na ukupan broj riješenih predmeta za promatrane godine.

¹⁰³ Podaci za Općinski sud u Gradačcu uključuju podatke Odjeljenja u Srebreniku.

¹⁰⁴ Prema naknadno dostavljenim podacima, naznačeno je da Izvještaj o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova (CMS-izvještaj) ne sadrži komunalne predmete, usljed čega je došlo do uočene razlike u odnosu na prvobitno dostavljene podatke u Upitniku, koji se odnose na ukupan broj riješenih predmeta za promatrane godine.

Općinski sudovi u	Neriješeni predmeti starosti do 2 godine	Neriješeni predmeti starosti od 2 do 5 godina	Neriješeni predmeti starosti od 5 i više godina
Gračanici	77,13%	22,43%	0,44%
Gradačcu	43,63%	29,24%	27,13%
Lukavcu	30,12%	35,64%	34,24%
Tuzli	33,00%	43,00%	24,00%
Mostaru	27,29%	44,57%	28,14%
Kiseljaku	81,50%	17,30%	1,20%
Ljubuškom	85,10%	14,06%	0,84%
Jajcu	53,00%	46,00%	1,00%

Izvor: Odgovori na Upitnik revizije učinka općinskih sudova

Kako se vidi iz tabele, u posmatranom periodu u općinskim sudovima postojali su predmeti koji nisu riješeni ni u roku od pet godina i više od njihovog pokretanja.

Udio neriješenih predmeta prema starosti u odnosu na ukupan broj neriješenih predmeta za 2019. godinu

Starost neriješenih predmeta Općinski sudovi u	Udio neriješenih predmeta po starosti u odnosu na ukupan broj neriješenih predmeta u (%)		
	Neriješeni predmeti starosti do 2 godine	Neriješeni predmeti starosti od 2 do 5 godina	Neriješeni predmeti starosti od 5 i više godina
Gračanici	78,58%	21,02%	0,40%
Gradačcu	46,12%	22,35%	31,53%
Lukavcu	24,60%	35,40%	40,00%
Tuzli	27,00%	41,00%	33,00%
Mostaru	26,55%	36,68%	36,77%
Kiseljaku	83,20%	16,40%	0,40%
Ljubuškom	82,00%	17,00%	1,00%
Jajcu	59,50%	8,11%	5,66%

Izvor: Odgovori općinskih sudova na Upitnik revizije učinka

Kako se vidi iz tabele, u posmatranom periodu u općinskim sudovima postojali su predmeti koji nisu riješeni ni u roku od pet godina i više od njihovog pokretanja.

Udio neriješenih predmeta prema starosti u odnosu na ukupan broj neriješenih predmeta za 2020. godinu.

Starost neriješenih predmeta Općinski sudovi u	Udio neriješenih predmeta po starosti u odnosu na ukupan broj neriješenih predmeta u (%)		
	Neriješeni predmeti starosti do 2 godine	Neriješeni predmeti starosti od 2 do 5 godina	Neriješeni predmeti starosti od 5 i više godina
Gračanici	81,15%	18,50%	0,35%

Gradačcu	54,34%	24,77%	20,89%
Lukavcu	22,25%	28,95%	48,80%
Tuzli	24,00%	33,00%	43,00%
Mostaru	27,55%	30,36%	42,09%
Kiseljaku	79,20%	18,60%	2,20%
Ljubuškom	83,00%	13,20%	3,80%
Jajcu	74,50%	23,00%	2,50%

Izvor: Odgovori općinskih sudova na Upitnik revizije učinka

Kako se vidi iz prethodne tabele, u posmatranom periodu u općinskim sudovima postojali su predmeti koji nisu riješeni ni u roku od pet godina i više od njihovog pokretanja.

Prosječan udio neriješenih predmeta prema starosti za period 2018-2020. i 2014-2016. godine (u %)

Starost neriješenih predmeta Općinski sudovi u	Period 2014.2016. godine			Period 2018-2020. godine		
	Neriješeni predmeti starosti do 2 godine	Neriješeni predmeti starosti od 2 do 5 godina	Neriješeni predmeti starosti od 5 i više godina	Neriješeni predmeti starosti do 2 godine	Neriješeni predmeti starosti od 2 do 5 godina	Neriješeni predmeti starosti od 5 i više godina
Gračanici	80,94%	14,26%	4,79%	76,95%	20,65%	0,39%
Gradačcu	47,35%	27,87%	25,43%	48,03%	25,45%	26,52%
Lukavcu	49,28%	50,70%	0,00%	25,65%	33,33%	41,01%
Tuzli	9,76%	34,49%	55,74%	28,00%	39,00%	33,33%
Mostaru	39,13%	42,64%	18,16%	27,13%	37,20%	35,66%
Kiseljaku	73,10%	14,86%	12,30%	81,30%	17,43%	1,26%
Ljubuškom	79,99%	18,53%	1,47%	83,36%	21,92%	1,88%
Jajcu	65,18%	28,26%	6,83%	62,33%	25,70%	3,05%

Poređenjem prosječnog udjela neriješenih predmeta prema starosti u posmatranom periodu praćenja sa periodom iz matičnog izvještaja 2014-2016. godina vidljivo je da je kod četiri općinska suda (u Jajcu, Kiseljaku, Tuzli i Gračanici) u prosjeku smanjen udio neriješenih predmeta starosti od pet i više godina. Također, kod četiri općinska suda (u Lukavcu, Gradačcu, Ljubuškom i Mostaru) povećan je prosječan udio neriješenih predmeta starosti od pet i više godina.